

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 10 - říjen 2016

Ročník 6.

***„V pravdě stůj, vlast miluj,
nechtěj porobu, služ lidstvu, národu.“***

(Recitativ z prostných dorostu na sletě v roce 1926)

Obsah:

Úvodní slovo

A léta běží, vážení...

Metodika

Pasivní cvičení

Pohybová výchova – rytmická gymnastika – cvičení s hudbou

Chcete být milionářem?

Nejenom pohybem živ je sokol

Z historie české, z kroniky sokolské

Podíl Sokola na vzniku Československa

Národní identita – husitský král Jiří z Poděbrad

Kaleidoskop - Generál Rudolf Eliáš

Varšavské povstání

Moravský šlechtic a politik

Reykjavík – 11. října 1986

Toleranční patent

Karel Havlíček Borovský

Konec nesmyslné diskuze

Dopis spolužáka z libereckého gymnasia

...dolů řekou...

Jizera – jedna z nejčistších řek u nás

Zprávy z jednot a žup

Bratr Jan Přidal

Vzpomínka na bratra a krajana Jiřího Nováčka

Čest památce bratra Jiřího Jordána

Tak co, kolik milionů jste vydělali?

Závěrečné slovo

Co to vlastně je ten Sokol?

Úvodní slovo

A léta běží, vážení....

Běží skutečně rychle, daleko rychleji, než bychom si občas přáli. Když jsem byla malá, byl rok nepředstavitelně dlouhou dobou, teď se mi zdá, že je u konce, sotva začal. Jarní zeleň a probouzející se přírodu vystřídá léto, které má být požehnáno, jak napsal Fráňa Šrámek – požehnání přichází v podobě úrody, na kterou čekáme a která zajišťuje náš život, požehnání přichází v podobě školních prázdnin a dovolených. Když končil v červnu školní rok, moje maminka vždycky prohlásila: „Kdyby tak už bylo prvního září!“ Já vím, že celé prázdniny trnula, aby se nám při našich toulkách světem, po horách a řekách, něco nestalo – ale čert mne mohl vzít, protože prázdniny byly pro mne vždy nikdy nekončícím dobrodružstvím, volností a radostným očekáváním dnů příštích. Prázdninové dva měsíce volna byly pro mne celé roky světlem na konci tunelu – tady bylo možno užívat „čisté radosti života“ – spaní pod širákem, koupání ve studené ranní rose nebo v rybníku, nad kterým se drží sotva viditelná ranní mlha – všechno to chutná nějak opravdověji, voní to svobodou – a na nepříjemnosti a těžkosti života v přírodě člověk prostě nekouká. A pak je najednou konec, místo pohorek, sandálů a starých ošoupaných kalhot je nutno se slušně obléknout a vklouznout do vyšlapaných kolejí denního života. Léto doznívá – slunce ještě hřeje, krajina se pomalu barví do zlatožluta, rána jsou chladnější a chladnější, mlha nad vodními plochami hustší a vyšší – a pak nám najednou zašustí pod nohama krystalky jinovatky a přichází první sníh, který tvoří nejenom konec kalendářního roku, ale zvěstuje i příchod zimních radovánek a toulek na běžkách.

Rok je pryč – jsme zase starší, ale jsme také zkušenější a moudřejší? Zkušenější možná, s tou moudrostí bych to však tak docela neviděla! Ohlédneme-li se za uplynulých 360 dní, musíme konstatovat, že nás trápí stejné problémy jako před rokem a nutně se musíme ptát, co jsme za ten rok udělali, aby byl svět krásnější a lidé šťastnější.

Svět se změnil a někdy mám dojem, že mu slušní lidé přestávají rozumět a jsme si vědomi toho, že naše usilování není zrovna úspěšné. Důsledkem je otrávenost, špatná nálada a pocit zbytečnosti. Jenže právě tohle je to, co nesmíme dopustit. Už několikrát jsem opakovala, že je důležitější (a asi těžší) přitakávat dobru, než říkat „ne“ zlému. Naše pocity jsou důsledkem vnitřní rovnováhy – mělo by tedy platit a platí!

„Ať jsem bita, jen když se peru!“

Tak se i v následujícím cvičebním roce pojďme prát za myšlenky, které jsme přijali za své, nebojme se ignorovat nepřízeň světa a dělejme a říkejme to, co považujeme za správné – stojí to za to a stejně nám nic jiného nezbývá.

Ve cvičebním roce 2016 – 17 hodně elánu, úspěchu a radosti přeje všem

Jarina Žitná

Bude 8. října – památný den Sokola. Nezapomeňte na děti a na lodičky!

Metodika

Pasivní cvičení

Je využíváno především v léčebné tělesné výchově při rehabilitaci jednotlivých částí těla – po zlomeninách, při problémech s kloubní a svalovou ztuhlostí a omezením pohybu, při symptomech lehké i těžší paralyzy a křečích, počátečních stavech sklerozy multiplex. Jde především o zachování pohyblivosti i tzv. „uchování pohybu v paměti“. Cvičení se provádí pomocí speciálních přístrojů, pomocí terapeuta, člena rodiny.

Vzhledem k nespornému významu pasivního cvičení, zařazujeme pasivní cviky i do našich normálních běžných hodin různého zaměření, i když v nich převládá cvičení aktivní, řízené vlastní vůlí a svalovým aparátem cvičence.

Rozdíly mezi aktivním a pasivním způsobem pohybu.

Pohyb aktivní –

- je to vždy pohyb volní vyvolaný svalovou kontrakcí, podílí se na něm řada svalů
- zlepšuje prokrvení svalů, metabolismus, dechovou kapacitu, zvyšuje kloubní pohyblivost, svalový tonus, zvětšuje svalovou sílu a ovlivňuje psychiku
- nejdostupnější formou je pravidelně prováděné kondiční cvičení
- formy tohoto cvičení mohou být různé – ranní rozcvičky, zařazování cvičení samostatně během dne, organizované cvičební hodiny kondiční gymnastiky

Léčebné cíle kondičního cvičení – zvýšení látkové výměny a výdeje energie
udržování a zvětšování svalové síly
udržování a zlepšování kloubní pohyblivosti
zlepšování prokrvení a dechové kapacity
aktivizace psychiky
zmenšování negativních vlivů životního prostředí

Pohyb pasivní –

- bez zapojení aktivity cvičence, pohyb provádí terapeut, přístroj nebo druhý cvičenec
- užívá se tam, kde není dostatečná svalová síla nebo je omezený pohyb
- provádí se pomalu, plynule, bez bolesti
- zlepšuje trofiku svalů, propriocepci, brání vzniku trombóz, ztuhnutí kloubů, snižuje bolest při aktivním pohybu
- důležité je dodržení držení těla a kvalita dopomoci druhého cvičence

Pasivní cvičení v našich cvičebních hodinách slouží

- k uvolňování svalových skupin a končetin
- protahování a zvětšování rozsahu pohybu
- posilování (cvičení proti odporu)

V praxi využíváme spoluúčast a dopomoc druhého cvičence, tzn. cvičíme ve dvojicích.

Cvičenky dělíme na cvičenky A a cvičenky B. Střídavě poskytují dopomoc (jsou aktivní a posilují) nebo se pasivně podávají pohybu.

Všechna cvičení se provádí s patřičným důrazem, ale nikdy na násilím, nebo „přes moc“ druhé cvičenky.

Uvedená cvičení je dobře provádět bez hudby v individuálním rytmu, pohyb řídit spíš hlasem (udávat konkrétní pokyny a tempo), ale pokud jsou dobře zvládnuté, není důvod, proč alespoň některé z nich nezařadit i s hudebním doprovodem.

Cvičení uvolňovací

- 1) ZP – cvičenka A – stoj rozkročný – hluboký ohnutý předklon trupu i hlavy
cvičenka B – stoj vedle předkloněné cvičenky A, položit dlaně mezi její lopatky
Tlakem dlaně cvičenky B mírné hmyty předklonmo, opakovaně. Cvič. A je naprosto uvolněná (pocit, že „padá na nos“)
- 2) ZP – cvičenka A – leh – upažit dolů, dlaně k zemi
cvičenka B - stoj vedle ležící cvičenky (na straně „cvičící“ končetiny)
 - a) cvič. A přednožit pravou, cvič. B uchopit přednoženou nohu cvč. A nad kotníkem a volně jí pohybovat všemi směry (vpřed, vzad, stranou, kroužením i natřepáváním)
Totéž levou.
 - b) totéž pravou a levou paží
Veškerou iniciativu má cvič. A, cvič. B se pouze „podává“ pohybu, neklade odpor, snaží se o absolutní uvolnění!
Na konci cvičení končetinu zvolna položit zpět, nepouštět!!
- 2) ZP – cvič. A - široký sed roznožný – hluboký uvolněný předklon trupu i hlavy
cvič. B – stoj za sedící cvičenkou – hluboký předklon a tlakem dlaní zvětšuje hmyty předklonmo (střed, nebo k pravé, levé noze) cvičenky A.
Opakovaně.

Cvičení protahovací

Protahuje ztuhlé a méně pohyblivé části těla, zvětšuje rozsah pohybu.

- 1) ZP- cvič. A – sed pokrčmo zkřížmo (turecký sed) – vzpažit zevnitř nebo skrčit vzpažmo, předloktí dovnitř (ruce v týl)
cvič. B – stoj za zády sedící cvičenky, koleno mezi její lopatky (pozor! netlačit ostrým kolenem, ale natočit se šikmo , opřít koleno ze strany)
Uchopit cvičenky za paže v záloktí (blíž k ramenům) – tlačit kolenem vpřed a pažemi vzad
Protahování v oblasti rudníku. Protlačení povádět zvolna a s výdrží (přímivé cvičení). Cvičenka A je sice pasivní ,ale drží trup i hlavu vzpříma!
- 2) ZP – cvič. A – leh na břicho – vzpažit zevnitř nebo ruce v týl
cvič. B - stoj rozkročný čelem hlavě ležící cvičenky, nad jejím tělem, nohama sevřít její boky - předklon – uchopit cvičenku A za záloktí
Zvolna vzpřim – „táhnout“ cvčenku A do záklonu – zvolna položit zpět (boky cvičenky A tlačit stále k zemi, nezvedat!)
Opakovaně!
- 3) ZP – cvič. A – leh na pravý (levý) bok – vzpažit dovnitř, pevně spojit ruce
cvič. B - stoj mírně rozkročný nad tělem cvič. A. Nohama sevřít pevně její boky
Předklon – uchopit cvič. A za paže v záloktí (blíž k rameni) – zvolna vzpřim – „táhnout“ cvičenku A do úklonu

- Pozor! Cvičenka A musí udržet vzpřímné postavení trupu (nohy v prodloužení!) nevysazovat! Cvič. B jí může pomoci tlakem jedné paže na bok!**
- 4) ZP – cvič. A – leh na záda – připažit, dlaně k zemi – přednožit pravou (levou)
cvič. B - stoj – dohmatem na přednoženou nohu a tlakem přitahovat napnutou nohu cvičenky A vzhůru

Pozor! Nezvedat boky, v podstatě je to izolovaný pohyb končetiny. Přednožená noha střídá napnutou špičku a tzv. „fajfku“, tedy špičku sklopenou!

- 5) ZP – obě cvičenky sed roznožný, čelem k sobě, chodidly opřít o sebe (není –li rozsah roznožení dostatečný, položit nohy jedné z cvičenek nad kotníky druhé!) – předpažit a spojit za ruce
- a) – cvičenky A – záklon, cvič. B předklon a opačně
b) – stejné postavení, ale kroužení trupem (velký rozsah!)
Jedna cvičenka je vždy aktivní, druhá je pasivně tažena, obě role se střídají.

Cvičení posilovací

Všechna cvičení „proti odporu“.

- 1) ZP – cvič. A - sed pokrčmo zkřížmo (turecký sed),
cvič. B stoj za cvičenkou A
 - a) cvič. A – zvolna upažením vzpažit
cvič. B - tlakem na její záloktí shora jí brání v pohybu
 - b) cvič. A – zvolna upažením připažit
cvič. B - brání v pohybu tahem za záloktí zdola (tah proti směru pohybu)
- 2) ZP – cvič. A – leh na záda – připažit, dlaně k zemi
cvič. B – stoj vedle cvičenky A
 - a) cvič. A – přednožit levou (pravou)
cvič. B – tlakem dlaní nad kolenem brání cvič. A v pohybu
 - b) = a) ale cvičenka A se snaží přinožit
(Noha je stále tvrdě napnutá, dohmat nejlépe v partii nad nebo pod kolenem!)
- 3) ZP – cvič. A – leh na břicho – připažit, dlaně k zemi
cvič. B – stoj vedle cvič. A
 - a) cvič. A - skrčit zánožmo levou (pravou)
cvič. B - cvič. B jí brání v pohybu (jednou rukou tlačí stehno k zemi,
druhou položit na lýtko a tlačít proti směru pohybu)
 - b) = a) ale cvičenka A se snaží nohu opět napnout (ruka na stehno a na holeň)

Při všech těchto cvičeních je potřeba spolupráce dvou cvičenek. Je ovšem třeba vyhnout se jakémukoliv „násilí“ – pohyb se provádí pomalu, vedeně a ne do bolesti. Nikdy nepouštět končetinu náhle v maximální poloze, ale zvolna ji položit zpět. Cvičenky mohou vzájemně komunikovat : „Víc, přidat!“ nebo naopak „Už stačí, dost!“

Pasivní cvičení jsou vhodným zpestřením cvičební hodiny, pomáhají nejen uvolnit, zpevnit, protáhnout nebo posílit určitou svalovou partii, ale napomáhají i získat představu o určité poloze v maximálním rozsahu (pohybová paměť). Všechna se však mohou provádět teprve po základním rozcvičení a zahřátí organismu !

Hodně úspěchu a potěšení ze cvičení!

Jarina Žitná

Pohybová výchova – rytmická gymnastika – cvičení s hudbou ?!

Aerobik, kondiční cvičení, zumba, jazzgymnastika, strečing, kalanetika, atd. jsou dnes programem většiny cvičebních hodin ženských složek.

Původní Tyršova soustava byla inspirována turnerským cvičením podle F. L. Jahna a do značné míry i Lingovou soustavou tělocviku, orientovanou především na jeho zdravotní složku. Nově založený spolek Sokol byl původně spolkem mužským, ale už sám Tyrš chápal nutnost rozšíření jeho programu na ženy a děti. V souvislosti s tím mu bylo jasné, že požadavky na program cvičení u těchto složek bude rozdílný – především odlišná anatomie a fyziologie ženského těla, včetně odlišné psychiky, bude vyžadovat odlišný přístup. Vychovával proto družstvo mladých žen, ze kterého vyrostla první sokolská cvičitelka a náčelnice Klemeňa Hanušová, která přepracovala a obohatila Tyršovu soustavu pro potřeby cvičení žen. Je autorkou metodických spisů a výchovou nových cvičitelek výrazně ovlivňovala postavení žen v tehdejší společnosti. Její výrok „ženskost v díle ženském“ je charakteristický a určující i pro dnešní praxi.

Už od 19. století se v Evropě setkáváme s různým pojetím spojení pohybové složky s hudební předlohou – vznikají různá pojetí tzv. rytmické gymnastiky, která, samozřejmě, ovlivnila i sokolskou praxi. V souvislosti s Tyršovou snahou poznat v cizině vše, co by pro nás mohlo být důležité a prospěšné, přijmout a přizpůsobit to naší soustavě a našim potřebám, vzniká tzv. sokolská rytmika, směr, který obohatil sokolskou praxi ženských složek. V této souvislosti je třeba připomenout si práci Augustina Očenáška, který původní pohybovou náplň prostných Tyršovy soustavy obohatil přijetím tzv. harmonických pohybů. Úzce spolupracoval s hudebním skladatelem a klavírním virtuosem Karlem Pospíšilem. Oba spatřovali velký význam ve využití rytmu – výsledkem jejich práce bylo jedno z nejdůležitějších děl české tělesné výchovy nazvané „Základy rytmického tělocviku sokolského“. V předmluvě k tomuto dílu vysvětlil prof. Dr. Karel Weigner odlišnosti výchovných směrů dívek i chlapců, při čemž tento nový směr obohatil i tělocvik dorostu a mužů. Nový směr se však ujal především v ženském tělocviku.

Spojení pohybu s hudbou, nebo – lépe řečeno – podmínění pohybu hudbou se stalo další kategorií způsobující oblibu tohoto cvičení u žen. Na kvalitu pohybu a souladu s hudebním doprovodem se kladou i požadavky umělecké krásy a rytmické pohybové skladby pro veřejná vystoupení jsou svým způsobem povznesena mezi umění.

Systém sokolského rytmického tělocviku tak navázal na Tyršův ideál převzatý od starých Řeků – na ideál kalokagathie, tedy na výchovu člověka krásného po všech stránkách tělesných i duševních. Nejvyšším ideálem zůstává krása tělesná i mravní.

Sokolská rytmika podle Očenáška využívá rytmus jako základní stavební kámen. Málo známý je vlastní význam slova rytmus – je chápán jako spojení dvou významů - „proud“ jako pravidelný pasivní pohyb (vlny) a „tok“, symbolizující aktivní energii. Rytmus je tedy útvarem, který se vyznačuje pravidelným uspořádáním časových oddílů podle určitého řádu, je podstatným znakem pohybu a má vliv na psychiku člověka.

Základem sokolské rytmiky byla společná práce muzikanta Pospíšila a tělocvikáře Očenáška. Samozřejmě měli v Evropě své předchůdce, jejichž práci se inspirovali a dovršovali ji přidáním právě toho typicky českého, co sokolská praxe vyžadovala.

Sokolská veřejná vystoupení byla již od r. 1891 provázena hudbou, ale byl to Karel Pospíšil, který skládal hudební doprovody přímo určené pro jednotlivé tělocvičné skladby. Tato hudba nahrazovala monotónní počítání a pomáhala cvičencům dát pohybu výraz. Využíval melodie lidových písní a českou melodiku, čímž zajišťoval rytmice souvislost s národní tradicí, přinesl do sokolské rytmiky postup od hudebních prvků k složitějším vazbám – jak po stránce rytmické, tak i melodické.

Augustin Očenášek byl praktikem i teoretikem nového rytmického pojetí pohybu, studoval i soustavy cizí, ve kterých hledal inspiraci i zkušenosti. Oblíbil si měkké pohyby – vláčné a ladné, které se odlišovaly od určité strohosti původních soustav. V souhlase s vědeckými poznatky prof. Karla Weignera se snažil o rovnoměrné zatížení a propracování jednotlivých svalů a svalových skupin, tak aby organismus cvičence byl připraven na značné kondiční zatížení, ale aby pohyb také přinášel cvičencům radost, osvěžení a pocit prožitku z pohybu inspirovaného a vedeného hudbou. Zpracovávali samostatně jednotlivé rytmické motivy – pochodové, klusové, zařazení výdrží atd. Zajímavá byla také stylizace prvků jiných sportů, které se staly nedílnou součástí obsahu cvičení a ovlivnily i tvorbu pohybových vystoupení, tak, jak je známe. Připojíme – li k tomu ještě vhodné básnické slovo, stávala se taková pohybová skladba skutečnou básní.

Dnes víme z vlastní zkušenosti, že Očenášek měl pravdu, když prohlásil: „Žádná velká soustava tělesné výchovy v budoucnosti nebude bez tělocviku rytmického!“

Dnešní doba, která se ráda honosí přídavným jménem moderní, přijala a používá nejrůznější pohybové směry, hledá pro ně atraktivní názvy a často přehlíží fakt, že základní gymnastika s rytmickými a tanečními vlivy je omezena fyziologickými možnostmi lidského těla a stejné pohyby končetin i trupu jsou v podstatě používány všemi těmito směry. Samozřejmě je pohybový obsah různý, podle volby hudebního doprovodu, věkové kategorie a zájmu cvičenek. Protože je dnes ovšem všeobecným požadavkem „být in!“ používáme cizí názvy i názvosloví a často i vymýšlíme nové názvy, které však nic nemohou změnit na podstatě základních prvků pohybu.

Vzpomeňme si na tzv. „Sokol dance“ svého času velmi propagovaný – ale jeho programem byla původní sokolská rytmika. Ještě k tomu jsme slovo „dance“ psali anglicky a francouzsky vyslovovali. V podstatě jsem si to uvědomila až když se tomu sestra Janoušová z Toronta podívovala a ptala se, co to znamená. Druhým nepodařeným názvem byl „rekondik“, ale tento v podstatě nesmysl se nikdy neujal a v hnutí nebyl používán. Ráda bych se vrátila ke sloům jedné z tvůrkyň dnešního obsahu ženského cvičení, Drahy Horákové: „Přece by měl každý pochopit, že pohyb na valčík se musí lišit od pohybu třeba na jazzovou hudbu!“ Měla pravdu, čím jsem starší, tím více jsem přesvědčena o pravdivosti a platnosti těchto slov, stejně jako slov bratra náčelníka Vráti Svatoně: „Čím jsem starší, tím víc jsem přesvědčen, že základní gymnastika je grunt všeho!“

Pro všechny druhy pohybu platí –nejen kondiční zatížení se samozřejmým respektem ke zdravotním zásadám, ale také pohyb, který budí dojem krásna jak u cvičenců, tak i u diváků. Elegance a samozřejmost pohybů spojená s dobrou a logickou choreografií a kvalitní hudbou by měla být respektována při tvorbě pohybových skladeb pro všechny kategorie cvičenců, ale budou to především ženy nebo ženské složky, které jsou nositelkami směru, který se od r. 1975 ve světě nazývá „Gymnastique Sportive Rythmique“, dnes se už používá pouze název Rytmická gymnastika. („Moderní“ gymnastika se poněkud nemoderně nazývá tento směr jenom u nás!) Vzhledem k velmi různému obsahu praktikovanému v sokolském cvičení žen, bych se však nejspíš přikláněla k prostému českému a srozumitelnému názvu „cvičení s hudbou“.

Jarina Žitná (Wikipedie, J. Kroschlová, atd.) Pokračování příště.

Chcete být milionářem?

Potřebujete peníze na opravu sokolovny, na její provoz a údržbu? Zkuste, kolik bychom mohli vydělat účastí na „milionářské“ hře, známé z televize. Pravidla budou stejná – při první špatné odpovědi vypadáte ze hry a získáváte pouze sumu z tzv. záchytného bodu. Tím je 10 tisíc, odpovíte-li správně na pátou otázku, případně vypadnete ze hry mezi pátou a devátou otázkou (za 160 tisíc). Dostanete –li se zdárně k desáté otázce (za 320 tisíc) nebo ještě dále, spadne vaše výhra na 320 tisíc. Sečtěte pak výsledky jednotlivých členů vašeho cvičení – bylo by krásné, kdyby to tak fungovalo. Bohužel, můžeme se takhle pouze pobavit!

- 1) Od kolika let může čs. občan volit do parlamentu?
a) 16 let, b) 18 let, c) 20 let, d) 22 let 1 000 Kč
- 2) Jak se jmenovali psi z „Babičky“ Boženy Němcové?
a) Sultán a Tyrl, b) Tom a Jerry, c) Ajax a Azor, d) Punt'a a Alík? 2 000 Kč
- 3) Ve které části ČR se nacházejí Jeseníky?
a) severní Čechy, b) jižní Čechy, c) severní Morava, d) jižní Morava 3 000 Kč
- 4) Ve kterém městě se konaly OH v roce 2 000 ?
a) v Osace, b) v Sydney, c) v Melbourne, d) v Soulu 5 000 Kč
- 5) Odkud pochází koření „kmín kořenatý“ ?
a) z Ameriky, b) z Evropy, c) z Afriky, d) z Asie 10 000 Kč
- 6) Kdo byl označován jako „král rokenrolu“ ?
a) Chuck Berry, b) Elvis Presley, c) Michael Jackson, d) Loo Reed ? 20 000 Kč
- 7) Který rod byl vyvražděn r. 995 v Libici nad Cidlinou?
a) Lučané, b) Zličané, c) Slavníkovci, d) Vršovci 40 000 Kč
- 8) Co to jsou cereálie?
a) obilniny, b) kapradiny, c) luštěniny, d) fosilie 80 000 Kč
- 9) Legendární pevnina ponořená do moře se jmenovala ?
a) Antarktida, b) Oceánie, c) Atlantida, d) Lusitánie 160 000 Kč
- 10) Jak se nazývaly staré ruské epické básně?
a) balady, b) byliny, c) žalmy, d) epištoly 320 000 Kč
- 11) Po kolika letech se opakují „přestupné“ roky?
a) 2 roky, b) 4 roky, c) 3 roky, d) 5 let 640 000 Kč
- 12) O jakém člověku se říká „že je jako Ezau“?
a) starém, b) vysokém, c) moudrém, d) zarostlém 1 250 000 Kč
- 13) Jak se jmenuje hra na ledě, při které úkolem hráčů je zasáhnout speciálním kotoučem cíl ?
a) cutisin, b) canyoning, c) rafting, d) curling 2 500 000 Kč
- 14) Ve které sportovní disciplíně lze překonat největší vzdálenost?
a) skoky do dálky, b) skoky na lyžích, c) lety na lyžích, d) trojskok 5 000 000 Kč
- 15) Kantáta Bohuslava Martinů se jmenuje „Otvírání“ ?
a) potoků, b) rybníků, c) propustí, d) studánek 10 000 000 Kč

Je to jen hra, budete ale potřebovat, aby každý z hráčů měl papír a tužku na zaznamenávání odpovědí (jistě nikdo nebude švindlovat!). Hrají všichni najednou!

Nic si nedělejte z případného neúspěchu, i když se asi nad svými obecnými vědomostmi budete nuceni zamyslet! Správné odpovědi najdete někde v časopise!

Takže – příjemnou zábavu a mnoho, alespoň fiktivních, peněz pro každou sokolskou jednotu!

Jarina Žitná

Nejenom pohybem živ je sokol

Z historie české, z kroniky sokolské

- 4. 10. 1896 - zemřel dr. Julius Grégr, spoluzakladatel Sokola a spoluautor jeho stanov.
- 7. 10. 1918 - zemřela Klemeňa Hanušová, první sokolská cvičitelka v Tělocvičném spolku paní a dívek pražských, autorka mnoha metodických příruček.
- 8. 10. 1941 - vznik Protektorátu Čechy a Morava, nacisté v čele s R. Heydrichem rozpustili Sokol. Počalo zatýkání sokolů (přes 900 lidí) a zabavení sokolského majetku.
- 15. 10. 1850 - narodil se Dr. Fr. Čížek, první náčelník a také místostarosta Sokola Pražského. Schopný organizátor. Umírá ve věku 39 let na selhání srdce.
- 22. 10. 1867 - krajany založen Sokol v New Yorku, o rok později v Chicagu.
- 24. 10. 1890 - narodila se Marie Provazníková – náčelnice ČOS. Vedla slety v roce 1932, 1938 a 1948. Po tomto sletu emigrovala do USA, kde stále intenzivně pracovala pro sokolskou myšlenku. Zde také zemřela 11. I. 1991. Její popel převezen a uložen v sokolské hrobce v areálu strašnického krematoria.
- 27. 10. 1845 - narodil se básník J. V. Sládek, autor mnoha textů sokolských písní a básní, skvělý překladatel zejména Shakespeara a Byrona. Čelný představitel „lumírovců“.
- Říjen 1905 - Leoš Janáček, člen Sokola Brno I. napsal klavírní sonátu „Z ulice 1. 10. 1905“ jako reakci na brutální smrt dělníka Františka Pavlíka, člena Sokola Brno II. Fr. Pavlík zemřel při manifestaci za zřízení české univerzity v Brně. Něco podobného nemá v dějinách české skladby obdoby.

Jaroslava Tůmová, Sokol Říčany a Radošovice

Podíl Sokola na vzniku Československa

Letos 28. října tomu bude 98 let od vzniku Československé republiky. Připomeňme si podíl Sokola na jejím vzniku.

Když se v roce 1914 profesor Masaryk rozhodl odejít do zahraničí a zahájit protirakouský odboj za vznik samostatného státu, setkal se se starostou ČOS JUDr. Josefem Scheinerem a sdělil mu své rozhodnutí. Ten se rozhodl převést do zahraničí značné finanční částky, patřící Sokolu, a tak zabezpečit činnost našeho zahraničního odboje.

Vznik republiky byl financován z našich vlastních národních zdrojů, naši odbojoví pracovníci nebyli nikdy na výplatní listině žádného cizího státu.

Zatímco se vytvářel náš odboj na úrovni politické a diplomatické představovaný Tomášem Gariguem Masarykem, Milanem Rastislavem Štefánikem a Edvardem Benešem, usilující o mezinárodní uznání našich práv na samostatnost, na frontách již bojovali čeští a slovenští vojáci za svou republiku.

Tyto činy prostých lidí vedly T.G. Masaryka k rozhodnutí zahájit protirakouský odboj. "Já jsem se zastyděl, že my, političtí vůdcové, byli jsme bezradní ještě v okamžiku, kdy

již naši vojáci zvedli revoluci." Při cestě do Itálie v prosinci 1914 byl varován, že mu hrozí po návratu zatčení, se rozhodl pro emigraci a zůstává v Ženevě, kde vytváří první koncepci Československého státu. Zůstává ve styku s domácím odbojem - Mafií, ve které pracovali Alois Rašín, Karel Kramář, Antonín Hajn, Přemysl Šámal, Josef Scheiner a Edvard Beneš, který emigroval v září 1915.

Základem československých legií byli sokolové.

V Rusku sokolští cvičitelé působili jako učitelé tělocviku. ČOS organizovala pro tyto cvičitele cvičitelské kurzy, zaměřené na jejich další působení v Rusku. V roce 1914 vznikla v Kyjevě Česká družina. Bylo v ní asi 1000 Čechů a 16 Slováků. Přísahu složili 11. října 1914 (podle pravoslavného kalendáře to bylo 28. září, den sv. Václava).

Ve Francii se vytvořila rota Nazdar, převážně ze členů pařížského Sokola. Bylo jich 300 a přísahali 12. října 1914.

Československé legie v Itálii vznikly později, Itálie vstoupila do války v roce 1915. V Itálii nebyla česká menšina, nábor do legií v zajateckých táborech organizoval sokolský cvičitel bratr Čapek. Po diplomatické stránce se o vytvoření československých legií zasloužil Milan Rastislav Štefánik.

Legionáři bojovali v bitvách u Arrasu, Zborova, na Doss Altu . V Terronu a u Vouzieres se bojovalo ještě 30. října 1918. Tyto boje jsou připomenuty na československých poštovních známkách.

Československo tak mělo svou vítěznou armádu ještě dříve než vzniklo.

Vítězné boje československých pluků s bolševiky v Povolží a opanování Sibíře způsobily pravou senzací v dohodových státech, jméno našeho národa zaplňovalo po tři měsíce tisk celého světa. Vojenský význam podivuhodného úspěchu legií spočíval v neposlední řadě v tom, že vládě Sovětů a tím i Německu byla uzavřena cesta k sibiřským zásobám potravin a surovin. Zmařen byl plán užití německých zajatců, internovaných na Sibíři, k posílení německého vojska na západní frontě.

Právě s tím počítal šéf německého generálního štábu maršál Luddendorf při své jarní ofenzívě roku 1918. Ta skončila nezdarem a Dohodě se otevřela cesta k vítězství.

Pro politický program zahraničního odboje mělo opanování Sibíře nepochybně rozhodující význam. Anglický premiér Lloyd George telegrafoval 11. září 1918 Masarykovi: „Váš národ prokázal neocenitelnou službu Rusku a spojencům v jejich boji za osvobození světa od despotizmu. My toho nikdy nezapomeneme“. Francie pak 29. června 1918 se zavázala ve vší formě podporovat snahy o zřízení československého státu, osvobozeného z jařma Rakouska. Podobný význam mělo prohlášení Spojených států z 2. července 1918.

Během srpna a září 1918 byla Národní rada česká v Paříži uznána za představitelku budoucí Československé vlády všemi velmocemi a československý národ za národ spojenecký.

18.října 1918 Masaryk ve Washingtonu uveřejnil deklaraci nezávislosti.

Wilson odpověděl Rakousku nikoliv bez vlivu Masarykova, že autonomie nemůže již stačit, protože Spojené státy již uznaly, že jen Československá vláda v Paříži má právo rozhodovat o české budoucnosti.

Mírová jednání mezi velmocemi počala v Paříži v lednu 1919. Československá republika zastoupená Kramářem a Benešem se jich účastnila jako rovnoprávný člen vítězných států. To znamená, že československá samostatnost nebyla snad založena teprve mírovými jednáními, ale bylo jí dobyto vlastní silou během války.

V poslední době se objevují hlasy některých „historiků“ a politiků že Československo byla umělá konstrukce, vytvořená Masarykem. To jsou vysloveně nepravdy, neřku-li lži o naší historii. Podívejme se, kdy legie vznikly. Bylo to necelé 3 měsíce potom, co vypukla 1. světová válka, a prakticky ve stejný den. Nikdo v té době by nebyl schopen

takovou akci zorganizovat, neexistovaly komunikační prostředky, které by dokázaly na velké vzdálenosti lidi informovat a vše organizačně zajistit. Bylo to dávné přání lidí, Čechů a Slováků, zbavit se jha Habsburků a vybudovat společný samostatný stát. Byl to jedinečný fenomén v dějinách, stát, který neexistuje, již má svou armádu.

Československo na pařížské konferenci vzalo na sebe povinnou kvótu předválečných dluhů rakouských a uherských a zavázalo se zaplatit mocnostem náhradu za osvobození 750 milionů franků ve zlatě.

T. G. Masaryk jako prezident republiky informoval Národní shromáždění slovy: „Nevzali jsme od spojenců ani krejcaru a neužili jsme ani jediné nepravdy proti našim nepřátelům. Splatili jsme vše do haléře“.

Hledal jsem odpověď na otázku, co vedlo naše krajany v cizině nebo zajaté Čechy a Slováky, že vstupovali do legií a riskovali v následujících bojích své životy, když mohli klidně vyčkávat skončení války v relativním bezpečí zajateckých táborů. Sokolové se do odboje zapojovali zcela dobrovolně, nebyli vázáni žádnou přísahou.

Odpověď na tyto otázky jsem našel ve slovech představitelů Československé obce legionářské Dr. Patejdla a Josefa Svatoše. „Družnost v bratrstvu sokolském nás přivedla ve chvíli smrtelného nebezpečí naší národní věci pod prapory bratrstva boje, jež nazývá národ legiemi.. ..Sokolství za války znamenalo povinnost k boji.“

Máte možnost nahlédnout do života ruských legionářů. Z nadšení a dobrovolné práce mladých Čechů a Slováků byl vybudován Legiovlak. Máte možnost vidět, v jakých podmínkách žili a bojovali naši legionáři a magistrále, a nejen to. V každém vagonu jsou podrobně na mapkách uváděny trasy, a na informačních cedulích je podrobně vylíčena historie legií. Na prohlídku vezměte s sebou děti, bude to pro ně velký zážitek.

Účast sokolů v legiích byla vlastně projevem jejich vlastenectví. Vlastenectví se v současnosti považuje za něco, za co bychom se měli stydět. Máme se tedy stydět za své předky, že bojovali za samostatné, svobodné a demokratické Československo? Nikoliv, protože oni bojovali za svou vlast, za svou zemi a nikoliv za ovládnutí zemí jiných. Měli bychom si stále uvědomovat jejich nepatetické a tím úctyhodnější hrdinství. Přesto se setkáváme a zejména v nedávné minulosti jsme se setkávali s tvrzením, že Sokol je militantní nacionalistická organizace. Tato tvrzení zvláště zaznívala ze strany Henleinovy SdP a nyní z publikace podepsané Podivenem. (Pod pseudonymem Podiven se skrývají jména dvou historiků a Petra Pitharta.) Jsou tedy sokolové nacionalisté? Jaký je rozdíl mezi nacionalismem a vlastenectvím?

Na tuto otázku bych odpověděl doprovodným slovem ze skladby pro dorost na sletu v roce 1926.

*V pravdě stůj, vlast miluj,
Nechtěj porobu, služ lidstvu, národu.*

Žádný výboj, žádná expanze, okupace jiných zemí, prohlašování rasové nadřazenosti, ale služba lidstvu a národu, ideály Masarykova humanismu a mravnosti.

Prameny sokolského vlastenectví hledejme již v obrození. Buditelé nehlásali obrodit národ násilím a agresí, ale především hlásali nutnost výchovy a vzdělání, abychom se dostali na kulturní úroveň ostatních národů. Byly to také Tyršovy myšlenky kalokagathie, harmonie ducha a těla.

Sokol svou rolí, kterou sehrál v obou světových válkách, má nezastupitelný podíl jak na vzniku Československé republiky 28. října 1918, tak i na její obnově po II. světové válce. Sokol svou demokratickou strukturou a ideály demokracie pracoval pro republiku. Byl a je vlastně organizací politickou, nikoliv stranickou, ale nadstranickou, plně se angažující v denním životě republiky.

Nikdy se však nestal a nestane organizací, která by byla nacionalistická nebo dokonce šovinistická.

28.10.2008, doplněno 18.9.2016 Otakar Mach, Sokol Prosek

(Předneseno 29.10.2008 u pomníku TGM na Hradčanech při setkání pořádaném Masarykovým demokratickým hnutím k 90. výročí vzniku Československa)

Národní identita

Zdálo by se, že bitvou u Lipan se český národ vzdal kalicha a všech myšlenek husitského období. Není to pravda, objevuje se další význačná postava české historie –

Husitský král Jiří z Poběbrad

Situace v zemi rozvrácené dlouhotrvajícími válkami nebyla snadná. 9. prosince 1437 zemřel v Znojmě Zikmund Lucemburský a jeho smrtí u nás vyhnuli Lucemburkové. Část české šlechty zvolila českým králem rakouského vévodu Albrechta, který si ovšem úlohy českého krále příliš neužil. 27. října 1439 zemřel při návratu z boje proti Turkům. 31. ledna 1444 zemský sněm uznal nároky na trůn syna Albrechta Habsburského Ladislava Pohrobka, který byl však ještě nezletilý. V té době vznikaly tzv. landfrídy, politické svazy šlechty, rytířů a měst.

Do vedoucího postavení v zemi se pomalu dostává Jiří z Kunštátu (nar. 23. 4. 1420 v Poděbradech, zemřel 22. 3. 1471 v Praze). Stal se hejtmanem mladoboleslavského kraje a po smrti svého přítele Hynka Ptáčka z Pirkenštějna vedoucím celého pražského seskupení a získává vůdčí postavení mezi kališníky. Roku 1448 se zmocnil Prahy a zlikvidoval jak katolickou opozici v Praze, tak i výstřelky tábořského seskupení a prohlásil se správcem království. Velkou překážkou bylo katolické panstvo sdružené do tzv. Strakonické jednoty. Po uznání nároků nezletilého Ladislava Pohrobka a jeho korunovaci českým králem r. 1453 byl Jiří potvrzen ve funkci zemského správce samotným císařem. Snažil se udržet rovnováhu mezi kališníky a katolíky, restaurovat královský majetek – používal hrubou sílu i chytrou diplomacii. Když roku 1457 Ladislav zemřel na leukémii, byl 2. března 1458 Jiří zvolen českým králem a 7. května téhož roku byl korunován. Češi měli zase zvláštnost – nezvolili si panovníkem některého z velkých evropských panovnických rodů, ale příslušníka svého národa, Čecha. Těsně před svou korunovaci složil tajný slib, že bude poslušen papeži. Při veřejné přísaze druhý den se zavázal k zachování zemských svobod včetně kompaktát. Po počátečních neshodách s moravskou šlechtou, nakonec Jiřího uznalo i Slezsko a Lužice.

Samozřejmě, že hned na začátku své vlády se Jiří dostává do sporu s papežem, který není spokojen s Jiřího koncepcí zachování výtěžků husitské revoluce, především přijímání podobojí. Jiří totiž považuje kališníky za příslušníky církve a jako takové je hájí. Vystupuje pouze proti nově vznikajícím směrům jako byla Jednota bratrská, založená na učení Petra Chelčického, zmámého především spisy „O trojím lidu“, „Postila“ a „Sít' víry pravé“.

Obratnou diplomacií si Jiří získává přízeň císaře Fridricha III., který mu za pomoc potvrdil výsady království. To se ovšem zase projevilo koncem přátelství s Matyášem Korvínem, který měl za manželku Jiřího dceru. Situace se však přiostrhovala, když papež roku 1462 kategoricky odmítl legalizovat přijímání z kalicha, jmenování Jana Rokycany biskupem a především neuznal kompaktáta. Kalich byl povolen pouze pro první

generaci husitů a s kompaktáty prý nesouhlasil nikdy. Jiřího i Čechy prohlásil znovu za kacíře.

Jiří potřeboval získat oporu a určitou rovnováhu v nerovném sporu s papežem. Na radu pana Antonia Mariniho z Grenoblu, vynikajícího humanisty, se rozhodl spojit evropské panovníky a vytvořit všeobecnou mírovou organizaci, která by měla zajišťovat trvalý evropský mír na principu svrchovanosti jednotlivých států, zásady nevměšování se do jejich vnitřních problémů a řešení sporů před mezinárodním tribunálem. Nezapomínalo se ani na sjednocení boje proti Turkům. Byl to vlastně první pokus o vytvoření přátelské organizace mezi různými státy. Poselství po evropských královských dvorech vedl pan Zdeněk Kostka z Postupic. Vesměs byli všude přijati přátelsky a se zájmem – ale to bylo také všechno. Ani další, tentokrát tajné poselství vedené panem Jaroslavem Lvem z Rožmitálu, nedopadlo lépe.

Jiří pochopil, že zachovat český trůn svému rodu, je v této situaci neproveditelné. Vznikl katolický svaz namířený proti Jiřímu, tzv. Jednota zelenohorská, katolíci pánové zvolili v Olomouci českým králem uherského krále Matyáše. Tato intrika se však nepovedla, český sněm o měsíc později tuto volbu odmítl a na návrh Jiřího z Poděbrad uznal nástupnictví polského Vladislava Jagellonského.

23. března 1471 Jiří neočekávaně zemřel (již dlouho nebyl zdrav) a vlády se ujala královna Johana. 22. srpna 1471 byl Vladislav Jagellonský korunován českým králem. V prosinci byla uzavřena smlouva mezi Matyášem a Vladislavem. Oba užívali titul český král, Vladislav vládl v Čechách, Matyáš na Moravě, ve Slezsku a Lužici. Po Matyášově smrti byl Vladislav Jagellonský zvolen také uherským králem a přesídlil do Budína.

Na základě usnesení sněmu se všechny zápisy do zemských desek měly zanášet česky.

11. března 1500 sněm přijal tzv. vladislavské zřízení zemské, což byl souhrn právních předpisů, upřednostňujících panstvo vůči městům.

Vladislav Jagellonský zemřel 13. března 1516, korunovace jeho syna Ludvíka se však konala už 11. března 1509.

V Jáchymově byly otevřeny doly na stříbro, stále existovala Jednota bratrská a její učení, byla vydána první samostatná mapa Čech (lékař Klaudyán) a v roce 1519 se v Praze prvně objevují přívrženci Martina Luthera a seznamují českou veřejnost s jeho učením.

Jagellonské období českých ději končí úmrtím Ludvíka Jagellonského v bitvě proti Turkům u Mohače.

Jarina Žitná

(literatura – wikipedie, různé dějepisy)

Řečnická otázka:

*Říkáme si sami sobě
žijem ve složité době.
I když nám dost nervy cuchá
která byla jednoduchá?*

(Václav Otradovec – Národní osvobození č. 19)

Kaleidoskop

Lidé, události, výročí....

Generál Rudolf Eliáš

1.října 1941 byl shledán vinen ve všech bodech obžaloby a odsouzen k smrti.

Voják, generál, vysoký státní činitel a poradce prezidenta dr. E. Beneše – za druhé světové války na sebe vzal snad ten nejtěžší úkol – a byl pak považován za kolaboranta.

Narodil se 29. září 1890 v rodině pražského krejčího jako nejmladší ze tří dětí. V roce 1908 maturoval na státním reálném gymnasiu a ve studiích pokračoval na České vysoké škole technické, kde v roce 1911 ukončil studia státní zkouškou – ober inženýrsko zeměměřičský.

Za první světové války narukoval k 28. pěšímu pluku v Praze, ale týden po nasazení jednotky v Haliči přešel na druhou stranu fronty, byl zaměstnán v carské armádě, ale 23. srpna 1917 vstoupil v Borispolu do 5. střeleckého pluku čs. legií, transportem se dostal do Francie, kde velel 21. pěšímu pluku. Bojoval u Verdunu, Terronu (kde Němci použili bojové plyny!), na řece Aisne. Domů se vrátil 10. ledna 1919. Bojoval pak ještě na Slovensku a na Těšínsku a stal se vojákem z povolání. Absolvoval Vysokou válečnou školu ve Francii a postoupil pak až do funkce brigádního generála. Od 30. ledna 1932 byl stálým členem čs. delegace na konferenci o odzbrojení v Ženevě. Získal zde mnoho užitečných zkušeností a mnoho užitečných přátel. Zároveň byl poradcem prezidenta dr. E. Beneše.

Druhou a ještě těžší část svého života prožil za okupace – po Mnichově se stal členem vlády, ministrem dopravy nejvyšší rady obrany státu a po ustavení Protektorátu vykonával funkci předsedy vlády. Disponoval autoritou a důvěrou národa. Zastávat funkci předsedy vlády, tedy nejvyšší funkcí v tehdejší Protektorátu mu umožňovalo pracovat pro odboj – nálepka kolaboranta ho do jisté míry chránila. Byl zapojen do Obrany národa, napojen na londýnskou vládu a přímo prezidenta Beneše, propojoval jednotlivé skupiny odboje na našem území.

I přes to, že začal být lidmi považován za skutečného kolaboranta, Němci se nenechali snadno a především dlouho ošálit. Situace se den za dnem zhoršovala, po jmenování Reinharda Heydricha zastupujícím říšským protektorem a po nepokojích v Praze při pohřbu Jana Opletala byly 15. listopadu uzavřeny vysoké školy, byl vyhlášen výjimečný stav a stanné právo – generál Eliáš byl zbaven funkce, 27. září 1941 zatčen a uvězněn v nechvalně známé Pečkárně, kde byl vyslýchán. Gestapo se s ním rozhodně nemazlilo, ale přiznal pouze to, co gestapo už vědělo, vše ostatní popřel.

Soud se konal 1. října 1941 a nemohl dopadnout jinak, než dopadl – trest smrti. Byl pak vězněn na Pangráci, ale přičiněním českého dozorce měl možnost komunikace mimo věznic.

19. června 1942 byl popraven. 25. října 1946 byl povýšen na armádního generála in memoriam. Za totality byl označován za kolaboranta a teprve 7. května 2006 byly přeneseny ostatky celé jeho rodiny do Památníku a jeho památka byla definitivně očištěna.

Varšavské povstání

Ukázka hrdinství a zároveň ukázka, že ani ve vypjatých válečných situacích nemusí spojenectví a vzájemná pomoc spojenců znamenat nic!!

„Kdyby v Generálním gouvernementu nebylo Varšavy, nemuseli bychom se potýkat se čtyřmi pětinaми našich problémů. Varšava byla a bude centrem chaosu, místem, odkud se odpor šíří do ostatních částí země!“ To jsou slova Generálního guvernéra Hanse Franka.

Pravda je, že Polsko bylo nejvzpurnější zemí ze všech těch, které Německo okupovalo a ovládalo. Kromě zahraničního odboje vznikl na území Polska Podzemní stát, který disponoval vlastními úřady, školami a ozbrojenými jednotkami. Naprostá většina odbojových skupin tento Podzemní stát respektovala a spolupracovala s ním, zcela mimo však stáli komunisté, kteří s ním vedli válku stejně jako s Němci. Komunistický odboj nebyl zdaleka tak silný, ale měl značnou oporu v Rudé armádě. Poláci si dobře pamatovali rok 1939, kdy Polsko přepadli nejen Němci – Wehrmacht, ale také právě Rudá armáda (nezapomeňme na uzavření paktu Molotov - Ribentrop, který dělení a okupaci Polska umožnil!). Kromě toho Poláci také nezapomněli na Katyňský masakr, který ještě dlouho nebyl vysvětlen, nicméně určitá, ne docela jasná představa tu byla a Poláci prostě Sovětskému svazu a Stalinovi nevěřili.

V létě 1944 panovalo ve Varšavě napětí. Polská národní rada, která sdružovala komunistické strany – ostatní vylučovala – otevřeně prohlašovala, že do Varšavy nepustí londýnskou legitimní vládu Polska. Poláci měli nedobré zkušenosti z oblastí, které osvobodila Rudá armáda, která struktury Podzemního státu likvidovala, bylo proto nutno vyhnat Němce z města vlastními silami, dokázat, že Podzemní stát existuje, je věrný londýnské vládě a je schopen ujmout se vlády a nepřipustit případnou loutkovou vládu podřízenou Stalinovi.

Rudá armáda byla na dohled od města a tak sílily požadavky na vyhlášení všeobecné mobilizace a zahájení poslední fáze Akce Bouře – tedy všeobecného povstání proti okupantům.

27. července se na rozkaz generálního guvernéra Franka mělo dostavit 100 000 Poláků ve věku 17 – 65 let na shromáždění, odkud měli být odveleni k opevňovacím pracím. Byl to vlastně pokus o ochromení mobilizace i povstání, takže Podzemní stát vyzval občany k ignorování této výzvy. Bylo ovšem jasné, že si to okupanti nemohou dát líbit – a tak vyhlášení mobilizace sil Zemské armády a povstání ve Varšavě se stalo nutností. Rudá armáda byla informována, přesto oficiálně později tvrdili, že povstání bylo provedeno bez konzultace s nimi. Paradoxní je, že právě Rudá armáda a komunisté k tomuto povstání již několik měsíců vyzývaly.

Ve srovnání s Wehrmachtem však měli Poláci nejen méně mužů, ale především nedostatek zbraní, na holičkách je nechalo také předčasné prozrazení zahájení povstání – pouze o jednu hodinu, což však dobře organizované německé armádě stačilo.

Většina povstalců byla nedostatečně vycvičena, neměla v podstatě žádné bojové zkušenosti a předpokládané pomoci Rudé armády, která stála nedaleko, se nikdy nedočkala. Objevilo se sice několik praporů 1. Polské armády generála Berlinga, ale nebyli Rudou armádou podporováni a tak se přes Vislu podařilo dostat pouze asi 1500 „Berlinců“. Rudá armáda naopak zastavila svůj postup, na který se povstalci také spoléhali.

Základní část iniciátorů povstání byli příslušníci Zemské armády. Ta nasadila asi 45 tisíc mužů, ale zpočátku byly k dispozici zbraně pouze pro 20 tisíc. Postupně byly síly povstalců posilovány, zúčastnili se i Židé osvobození z koncentračního tábora Gesiovka. V povstání bojovaly i ženy a děti, které sehrály důležitou roli v bojích v kanálech a při

doručování zpráv (dospělí prostě kanály nemohli překonat). Německá strana na tom byla podstatně lépe, kromě toho mohla čerpat frontové zálohy, rozsáhlé bylo i letecké bombardování.

Povstalecké odíly byly nuceny přecházet do defensivy, přesto však postupně dobývali klíčové posty německé obrany. 5. srpna ráno Němci zahájili první velkou ofensivu a zároveň masové páchání masakrů na civilistech. Němečtí vojáci důsledně plnili rozkazy Heinricha Himmlera: „Zajatí povstalci budou popraveni bez ohledu na to, zda dodržují či nedodržují Ženevské konvence. Neválčící obyvatelé, včetně žen a dětí, budou též popraveni. Celé město bude srovnané se zemí, to jest domy, ulice, veřejné stavby a vše, co se tam najde!“

Varšava se změnila v hořící pochodeň, Němci používali ženy a děti jako živé štíty. Ztráty na německé straně byly neúměrné vzhledem k počtu povstalců. Zнала jsem paní, která pracovala s mou maminkou. Té se podařilo jako mladému děvčeti z hořícího města nejen uprchnout, ale dokonce se tam vrátila pro psa, kterého ve zmatku zapomněli doma.

Povstalecké území se zmenšovalo přes všechnu snahu a hrdinství obránců – docházelo střelivo, voda i potraviny. Asi do půli září byli všichni zajatci vražděni.

Na začátku října došlo k jednání o kapitulaci – především z ohledu na civilní obyvatelstvo, které stále ještě v hořících troskách žilo. Němci však už také nebyli tak silní a tak souhlasili, aby příslušníci Zemské armády byli považováni za pravidelné vojsko a jednalo se s nimi podle ženevské úmluvy. Je třeba říci, že především na počátku tento slib byl dodržován. Príměří vstoupilo v platnost 3. října 1944 ráno.

Boje trvaly 63 dnů. Na polské straně bylo 10 tisíc mrtvých a 7 tisíc pohřešovaných, (mezi nimi byli hlavně představitelé polské inteligence), 5 tisíc raněných a asi 120 – 220 civilistů. Němci ztratili 7 tisíc vojáků, měli 6 tisíc pohřešovaných a 9 tisíc raněných a 200 zničených tanků a obrněných vozidel.

Důsledky porážky byly pro Polsko strašlivé. Byla zde zdecimována elita polského národa, především mladí lidé a inteligence. Polský Podzemní stát a Zemská armáda byly v podstatě zničeny a přestaly být konkurence schopné.

Je otázkou, jak by se situace vyvíjela při předpokládané pomoci a zásahu Rudé armády. Ať už chceme nebo ne, mám dojem, že myslící člověk si myslí své o neadekvátním zásahu politiky v situaci, kdy jde o všechno!

Moravský šlechtic a politik

Karel starší ze Žerotína

Byl představitelem moravského patriotismu – politik a spisovatel. Narodil se 15. září 15634 v Brandýse nad Orlicí a zemřel 9. října 1636 v Přerově. Studoval na bratrské škole v Ivančicích, později na evenglických školách ve Štrasburku a v Basileji. Vyznával českobratrskou víru a stal se výrazným představitelem – světskou hlavou - Jednoty bratrské na Moravě. Je známo, že byl přívržencem a přítelem Jana Ámose Komenského, kterého podporoval na studiích v letech 1611 – 13.

Dědictvím po členech své velmi rozvětvené rodiny získal řadu panství a vybudoval tak rozsáhlé dominium na západní i východní Moravě. Roku 1591 bojoval ve Francii na straně hugenotů a Jindřicha Navarského, čímž si značně zneprátelil císaře Rudolfa II. I tak se však stal členem moravského zemského soudu a direktorem moravských zemských peněz. Ve válce proti Turkům velel moravské jízdě. Roku 1599 byl neprávem obviněn zemským podkomořím Zikmundem z Dietrichštejna za zlehčování císařského

majestátu a velezrádného spojení s Francií. V soudním procesu se však prokázalo, že je nevinen, přesto však odešel na několik let do ústraní.

Do politiky se vrátil až roku 1607, v době sporu mezi Rudolfem II. a Matyášem Habsburským. Na rozdíl od českých stavů, které podporovaly Rudolfa, Karel se podílel na vzniku rakousko – uhersko – moravské konfederace, která podporovala Matyáše. To vedlo k odtržení Čech od Moravy, kde začal vládnout Matyáš. Díky Karlovi Matyáš v srpnu 1608 potvrdil Moravě svobody a privilegia včetně vypovídání války a uzavírání míru. Morava se tak stala svrchovaným a samostatným subjektem mezinárodního práva. Karel se stal moravským hejtmanem a v této funkci vytrval až do 26. února 1615, kdy na vlastní žádost odešel do ústraní – to bylo v době vzestupu katolické strany.

Do politiky se vrátil v roce 1618 a snažil se o kompromisní řešení hrozícího střetu. Prosazoval náboženskou toleranci a zastával názor, že politika a náboženství jsou neslučitelné. V červnu 1618 pomohl ovlivnit rozhodnutí nepřipojit se k Českému stavovskému povstání a přemluvil většinu moravských stavů k neutralitě a vyjednávání. V květnu 1619 opozice na Moravě zvítězila a Karel byl držen nějakou dobu v domácím vězení.

Po bitvě na Bílé hoře (1620) obdržel výjimku, bylo mu nabídnuto, že může zůstat na svém panství i jako nekatolík! Využil toho a v době rekatolizace se snažil pomáhat Jednotě bratrské i obětem současné politické situace. Podařilo se mu přesunout tiskárnu Jednoty bratrské z Kralic nad Oslavou do polského Lešna a knihovnu do Vratislavi. Roku 1629 dobrovolně odešel do exilu, ale Moravu i Čechy mohl volně navštěvovat. Zemřel v Přerově a jeho ostatky byly uloženy v kryptě Žerotínů v Bludově.

Kromě politického významu jeho díla, je nutno připomenout „Apologii neb obranu ku panu Jiříku z Hodic“ kde kritizuje poměry na Moravě i v Čechách, hlavně úpadek stavovských orgánů, pýchu, zahálku a lakomství šlechty, jeho kritice se nevyhnul ani dvůr. Dílo má význam i po jazykové stránce, která byla shledána dokonalou!

Reykjavík – 11. října 1986

Hlavní město Islandu je zároveň nejsevernějším hlavním městem světa,. Leží na 64 stupni 08 minutě severní zeměpisné šířky a dnes má necelých 136 tisíc obyvatel. Rozkládá se na poloostrově Reykjanes a vévodí mu plochý hřeben hory Esja na druhé straně zátoky. Slovo Reykjavík se dá přeložit jako „Kouřící zátoka“ pro své četné termální prameny, které činí z Reykjavíku jedno z nejčistších měst světa – topí se výhradně horkou vodou, takže žádný kouř a žádné saze. Jako celý ostrov má i jeho hlavní město drsné severské subarktické podnebí ovlivňované ještě teplým Gofským proudem, takže tepla si Islandané příliš neužijí, průměrná teplota nejteplejšího měsíce v roce, (červenec) je pouhých 10 stupňů celsia. Hodně tu prší a stále fouká ! Když jsem stála prvně na schůdcích letadla na letišti v Keflavíku, válela se všude mračna až na zemi, drobně pršelo a mírně řečeno, bylo více než nevlídno.

Přesto se zdá, že v říjnu 86 zasvitlo slunce – sice polární, tedy ne příliš silné – ale svítilo. Politická situace světa se totiž natolik uvolnila, že se právě zde, na neutrální půdě, mohlo uskutečnit společné setkání nejvyšších zástupců dvou největších světových velmocí – Sovětského svazu a Spojených států. Setkání se konalo ve staré reprezentační vile Hofdi v blízkosti moře. Ronald Reagan a Michail Gorbačov se zde sešli, aby prvně společně rokovali o stavu světa a jeho možné nápravě. Mluvílo se o likvidaci raket středního doletu, o odzbrojování, konci studené války, svobodě tisku, náboženství, likvidaci jaderných skladů a odchodu sovětských vojsk z okupovaných zemí. Jak se dalo čekat,

jednání neskončilo úspěchem, ale otvírala se jím cesta k mírovému řešení problematických otázek světového soužití.

Diplomatická jednání v příštích měsících pokračovala – a 8. prosince téhož roku byly ve Wahigtonu ratifikovány úmluvy, které znamenaly naději pro lidstvo světa. (postupná likvidace raket středního doletu, omezení konvenčních zbraní zemí Varšavské smlouvy). Vila Hofdi dnes patří mezi památkami lidského osídlení na málo obydleném ostrově a naopak mezi jeho mnoha přírodních zajímavostmi, mezi ty, které je při pobytu na Islandě třeba vidět.

Vila Hofdi

R. Reagan a M. Gorbačov při podpisu smlouvy

Toleranční patent

První krůček k nastolení náboženské svobody. Vydal ho 13. října 1781 osvěcený rakouský panovník a říšskoněmecký císař Josef II. Patent provázela řada prováděcích nařízení, ale umožnil existenci dalších tří náboženství.

Dobu jeho vydání doprovázely podstatné změny evropského myšlení – z nich vyplývala snaha vyjít vstříc osvěcenskému trendu, který se začal vehementně uplatňovat, ale také snaha vyrovnat se se zbytky podzemního evangelického hnutí. Na tuto menšinu vyvedenou z ilegality mohl teď být vykonáván cílevědomý nátlak na poli ideologickém, ekonomickém i politickém. Tady je nutno připomenout také snahu zabránit emigraci schopných a bohatých protestantů, což by mělo za nutný následek oslabení říše.

Toleranční patent povoloval, kromě náboženství římskokatolického, také církve Aušpurskou (luterskou), helvetskou (kalvínskou) a řeckopravoslavnou. Náboženské zrovnoprávnění znamenalo také možnost provozování řemesel, zastávání akademických hodností a zastávání veřejných úřadů protestanty. Nebylo to snadné, členové těchto církví žili pod neustále rostoucím tlakem z venku. Bohoslužby se v tuto dobu mohly provozovat, jen na určitých místech – v tzv. tolerančních modlitebnách, ty musely stát pouze ve vedlejších ulicích, nesměly mít věž, aby náhodou nepřechýla věž kostela katolického, nesměly na nich být zvony. Vystoupit z katolické církve bylo velmi obtížné – žadatel musel předstoupit před komisi a absolvovat šestinedělní cvičení, které však mohlo být libovolně přerušováno a celková doba přestupu tak zbytečně prodlužována. Rovněž příslušnost dětí ze smíšených manželství byla problematická a vždy ve prospěch katolické církve. Veškeré náklady na udržování modliteben, evangelických škol, hřbitovů, platy učitelů – to vše musely evangelické jednoty platit ze svého.

I tak se však roku 1787 přihlásilo k přestupu 78 tisíc osob, to byla asi 2% obyvatel.

Dalším krokem vpřed byl Protestantský patent vydaný 8. dubna 1861 - protestantské kostely už směly mít zvony i věže a rodiče mohli rozhodovat sami, ke kterému náboženství své dítě přihlásí.

Plná náboženská svoboda však byla dosažena až po přijetí prosincové ústavy v roce 1867.

Karel Havlíček Borovský

Patří ke druhé generaci národních buditelů, byl to básník, kritik, novinář, politik – a člověk, který byl celou svou existencí nepohodlný rakouské vládě. Jeho bohatýrská postava s rozevlátým kabátem, mohutnými kníry a nápadnou přilbou hustých vlasů je známa z nejrůznějších vyobrazení, soch i reliefních desek. Mohu prozradit, že je pro člověka velice milé a radostné, potká-li jednu z těchto soch - v sousedství se sochou polského revolucionáře Kosciuszka – na nábřeží Michiganského jezera v Chicagu, které bylo svého času považováno za druhé největší české město. Ty časy už dávno minuly, ale i dnes poutá Havlíčkova socha pozornost kolemjdoucích a budí pocit národní hrdosti u Čechů, kteří sem na svých cestách zavítali.

Karel Havlíček se narodil 31. října 1821 v obci Borová u Příbyslavi, zemřel v nedožitých 35 letech 19. července 1856 v Praze. Mládí prožil v Německém Brodě (po druhé svět. válce přejmenovaném na Havlíčkův Brod!) a v Jihlavě, kde se měl naučit německy a kde získal první poznatky o národnostních rozdílech. Vystudoval gymnasium a pak vstoupil do kněžského semináře, který v roce 1841 opustil především pro protinárodní duch, který tam vládl. Celý život pak byl nekompromisním kritikem římskokatolické církve, odvážil se i veřejné kritiky celibátu kněží, jako něčeho naprosto nepřirozeného.

Jako tehdejší mladá generace byl pod vlivem Jana Kollára – obhajoval tedy rusofilství a slovanskou vzájemnost vůbec. Po ročním pobytu v Rusku ovšem zchladl a změnil názor. Své názora zveřejnil v „Obrazech z Rus“, které vyšly jako příloha Pražských novin.

Na doporučení Fr. Palackého se r.1846 stal redaktorem Pražských novin a jejich přílohy Česká včela. Tam vycházely jeho břitké a někdy docela tvrdé kritiky, ve kterých nešetřil ani J. K. Tyla. V roce 1848 začal vydávat vlastní Národní noviny – byl to první deník u nás. Revoluční rok 48 pro něj znamenal spíš obavy z následků při neúspěchu revoluce a ukázalo se, že měl pravdu. Podílel se pak na organizaci Slovanského sjezdu, dokonce navštívil i Chorvatsko a Polsko, aby zjistil i jejich účast na této-- akci. Byl zvolen do rakouského ústavodárného Říšského sněmu, získal tak poslaneckou imunitu, což mu pomohlo při prvním zatčení a uvěznění. V prosince 48 však na funkci sám rezignoval!

Jeho články byly zaměřeny ostře proti tehdejší vládě a jako takové byly hojně čteny jak inteligencí, tak i prostými lidmi na venkově. To byl sice úspěch, ale Havlíček na něj tvrdě doplácel. Nejdřív musel přestat vydávat satirického „Šotka“, po vyhlášení výjimečného stavu nad Prahou vojenské velitelství zakázalo i Národní listy. Po vynuceném slibu za zadržení kritiky tzv. březnové oktrojované ústavy byly sice na krátkou dobu povoleny, ale v r. 1850 znovu zakázány.

Přestěhoval se pak do Kutné Hory, kde dvakrát týdně vydával časopis Slovan. Byl nucen čelit pronásledování, prohlídkám, konfiskacím, byl souzen pro porušování tzv. tiskového zákona. Od r. 1851 platil výnos, kterým po udělení dvou úředních výstrah za „obsah“, mohl být časopis zrušen. Havlíček to raději udělal sám a vydávání časopisu Slovan zastavil. Chtěl se pak stáhnout do ústraní a věnovat se hospodářství. Přesto ovšem vydal dvě publikace „Duch Národních novin“ a „Kutnohorské epištoly“. Ty byly zakázány, ale ještě před zákazem se jejich část podařilo distribuovat. Za jejich obsah byl opět postaven před soud, ale po brilantní obhajobě založené na perfektní znalosti zákonů, musel být osvobozen.

I když se pak určitý čas v Kutné Hoře prakticky nijak neangažoval, rakouská vláda na něj nezapomněla! Měl být deportován do Salzburku, ale sám císař Franc Josef I. Salzburk, který se mu zdál příliš kulturní, změnil na Brixen. Ve tři v noci byl odveden z bytu a odeslán do Brixenu, kam za ním v r. 1852 přijela i manželka Julie s dcerou

Zdeňkou. Náklady na jejich cestu – a ty nebyly malé – celých 150 zlatých zaplatilo policejní ředitelství. Většinou není známo, že se v Brixenu po materiální stránce neměl tak docela špatně. V měsíčních splátkách mu bylo vypláceno 500 zlatých ročně (pro srovnání – plat vyššího úředníka byl v té době mezi 500 – 700 zlatými ročně, učitel dostával 130 zlatých ročně a dělník mezi 100 - 200 zlatých). Celá Havlíčkova rodina onemocněla tuberkulosou, podnebí v Brixenu bylo pro ně velmi zdravé a příjemné. Pronajali si domek (po pravdě řečeno druhý nejdražší ve městě). Na jídlo chodili do hostince U slona.

Havlíčkoví se ovšem nesmírně stýskalo po Praze a po práci v redakcích, trápil se a když se r. 1854 rodina vrátila do Čech, bylo to ještě horší. Po dalších čtyřech letech byl konečně propuštěn, cestou do Prahy se dověděl, že jeho žena Julie zemřela.

Konečně byl doma, ale docela bez prostředků. Většinu svého jmění půjčil švagrovi na zřízení pokrývačské firmy. Šikanování ze strany rakouských úřadů pokračovalo – nesměl bez povolení opustit Německý Brod, Praha mu byla zakázána a povolena teprve po zjištění jeho nevléčitelné tuberkulózy. V červnu 1856 byl postižen chrlením krve, v červenci byl převezen do Prahy, kde za pět dní zemřel.

Pořeb mu uspořádal bratr Vojty Náprstka Ferdinand Fingerhut, organizátorem byl Josef Němec, manžel spisovatelky Boženy Němcové. Ten byl pak za to patřičně potrestán. Traduje se, že na Havlíčkovu rakev položila trnovou korunu – symbol mučednictví, právě Božena Němcová. Pohřbu se zúčastnili představitelé tehdejší inteligence – Palacký, Rieger, Hanka, K. J. Erben a další. Národem byl oplakáván jako oběť svých radikálních politických názorů, izolace od přátel i nepřátelství rakouské vlády.

Jeho jméno vešlo do dějin českého národa a nikdy nebylo zapomenuto. Když se vrátil z Brixenu, byla prý jeho tmavá hříva úplně bílá!

Jarina Žitna

(literatura – Wikipedie, životopisy, dějepisná literatura)

Konec nesmyslné diskuze!

Všichni dobře víme, kde a co nás pálí. Reakce čtenářů na články v minulých „Souzvucích“ stojí za přečtení a úvahu. Zveřejňuji proto závěr dlouhé stati sestry Marie Neudorflové o problému národnostních menšin – ten závěr se týká především nekonečné a naprosto zbytečné snahy určitých vrstev zpochybnit výsedky druhé světové války – což by přineslo negativní a nedozírné následky. Jistě záleží na občanech tohoto státu, aby se k této otázce postavili naprosto nekompromisně – a jednou pro vždy.

Dodatkem k tomu článku zveřejňuji dopis svého spolužáka – je bez diskuze.

Přečtěte si tedy článek Marie Neudorflové!

Se zvýšenou aktivitou sudetoněmeckých organizací v České republice je nutné věnovat této skutečnosti velkou pozornost. Je nutné se hlavně ptát proč tomu tak je, co je touto aktivitou dlouhodobě sledováno a proč se Němcům daří ovlivňovat ve svůj prospěch řadu českých politiků jak na nejvyšší vládní úrovni tak regionální a co těmito styky, často neveřejnými, angažování čeští politici sledují. Poslední otázka je nesmírně důležitá, neboť tito politikové tak činí proti vůli většiny české veřejnosti (což už je samo o sobě nedemokratické) a ignorují svými postoji dlouhodobý charakter a cíle sudetoněmeckých organizací, což je pro nás velmi nebezpečné.

Je tragedií české politiky, že se po roce 1989 opět dostala hned pod různé silné zahraniční vlivy, sledující své vlastní zájmy a cíle, a nebyla schopna se postavit na vlastní nohy s primárním ohledem na hlavní potřeby a zájmy českého národa, na jeho cenné demokratické tradice a celkovou úroveň a důstojnost. Od začátku se do české politiky dostávali a dostávají lidé politicky nevzdělaní, morálně nedospělí, oportunní a příliš poplatní době, která žije daleko více materialismem, scestnými globalizačními tlaky (včetně EU) než úsilím o funkční demokracii a obecnou prosperitu. Řada západních předních politiků i historiků konečně dochází k tomu, co T. G. Masaryk dokazoval již koncem 19. století, totiž, že funkční demokracie se neobejdou ani bez národních, historicky a kulturně zakořeněných, integrovaných celků, ani bez respektu ke komplexně pojatým demokratickým hodnotám, které jsou ve značném konfliktu s hodnotami dnes nejnvlivnějšího ekonomického a politického liberalismu.

Neblahý vliv německých pohledů na českou historii se projevuje už i v českých učebnicích historie pro střední školy i v přístupech řady českých historiků, pro něž jsou nesmírně lákavé zahraniční granty a stáže, často podmíněné orientací, kterou je stěží možné vnímat jako objektivní k historii a jejich předmět zkoumání jako důležitý. Jistě není náhoda, že německá vláda úsilí sudetských Němců vnucovat nám své pohledy na historii a svůj koncept „spolupráce“ s Čechy, finančně podporuje. Vzhledem k tomu, že sudetští Němci začínají historii rokem 1945, je jejich činnost i v oblasti přístupů k historii nutné vnímat ne jako odbornou, usilující o objektivní pohled na historii, ale jako politickou, sledující nevyřčené specifické cíle pro budoucnost.

To nutně znamená, že činnost sudetoněmeckých organizací, (v nichž už je nepatrně skutečných sudetských Němců a je otázka, kdo v nich vlastně je a proč se k nim hlásí), je v nějakém souladu s celkovou německou politickou strategií, o které se nemluví, ale která je těžko v zájmu suverenity a trvalé a důstojné existence českého národa, jeho státu a demokracie. Jak je možné, že německá vláda toleruje a dokonce finančně podporuje segment své populace, který za svou vlast považuje část České republiky? Vztah sudetských Němců k Československu a jeho demokracii byl od 30. let destruktivní přesto, že měli jako menšina daleko více práv než menšiny v jiných zemích a než měli Němci od 30. let v hitlerovském Německu. Jako občané byli naprosto rovnoprávní. Přijali však německé občanství již v roce 1938 hned po Mnichovu a tím ztratili československé občanství. Jakým právem ignorují tyto zásadní skutečnosti? Jejich postoje, postavené na scestných základech, jsou vlastně také vyjadřováním nelояality k Německu, které sudetským Němcům poskytlo po válce plnohodnotnou vlast a možnosti, jaké Češi dodnes nemají. Jejich postoje by se dalo rozumět jedině v souvislosti s jakousi jejich nadějí na opětné odtržení českého pohraničí od České republiky. Chtějí snad dokázat manipulací historických faktů a části české veřejnosti a politiků, že měli pravdu, když se postavili za odtržení českého pohraničí a za jeho připojení k Německu? Chtějí přenést své špatné svědomí na Čechy a jejich iniciativu ve prospěch Německa? Chtějí se tak zavděčit Německu, ke kterému před rokem 1938 nikdy nepatřili? Co německá vláda sleduje podporou jejich činnosti?

Ono už rozdělení Československa mělo v pozadí působení Němců přistěhovaných do severní Ameriky po roce 1945 (tři miliony). Jejich přístup k Čechům a k jejich pozitivní historii byl obecně pohrdavý. Snažili se ve svůj prospěch působit na české exilové organizace, na historiky, často prohlašovali i takové nesmysly, že kdyby byli zůstali v Československu, tak by v něm nikdy nezavládl komunismus. V podtextu je opět cítit jejich pocit superiority na Čechy a jejich tendence dělat z obětí viníky a z viníků oběti. O tom, že Německo bylo zodpovědné za vznik 2. světové války nepadlo nikdy ani slovo. Už tehdy bylo zřejmé, jak málo znali skutečnou českou historii, jak je vlastně nezajímala, jak považovali Čechy převážně za inferiorní, za příčinu rozpadu Rakousko-Uherska, což

také neodpovídá skutečnosti. Kdyby bylo nedošlo k založení nových nástupnických států ve střední Evropě po rozpadu rakouské říše, vznikl by chaos, možná i občanské války. Ani tuto historii Rakousko-Uherska a vlastně i Německa Němci neznali a dosud důkladně neznají. Po desetiletí vyrůstali na přístupech a učebnicích hitlerovského Německa, a i ty vydávané dříve objektivním přístupem k Čechům a Slovanům neoplývaly, naopak. V Německu se dvacet let po válce neučila na školách historie, aby si Němci nezatěžovali svědomí (dohoda mezi Adenauerem a Americkou okupační autoritou). Ani dnes toho Němci o střední Evropě moc nevědí. Ubohé a plné zášti jsou neustálé útoky na Edvarda Beneše a tím vlastně i na obnovenou plnohodnotnou československou státnost po skončení 2. světové války. Bohužel, část české veřejnosti i akademiků pod vlivem medií a scestných publikací tyto seabemrskáčské přístupy přijímají, někdy na nich staví i svou kariéru. Někteří současní němečtí historikové už dospívají k objektivnějším názorům včetně názoru, že i malé národy mají právo na důstojnou existenci, na respekt od velkých národů, a že expanse národů neznamena ještě pokrok, ale většinou destrukci cenných hodnot budovaných po staletí. Ale tyto názory jsou sudetskými organizacemi ignorovány.

Vzhledem k tomu, že odsunutí Němci začínají historii až po skončení 2. světové války svým odsunem do Německa, a toto období naplňují zkreslenými, proti českými výklady, nepravdivými vůči základním historickým faktům, souvislostem, příčinám a následkům, je velká potřeba relevantní aspekty stále připomínat, dělat rozdíl mezi méně důležitým a více důležitým, mezi příčinami a důsledky. Je neuvěřitelné, jak sudetští Němci ve svých postojích zároveň ignorují mezinárodní kontext po 2. světové válce, rozhodnutí vítězných mocností, výsledky Postupimské dohody i skutečnost, že Německo nikdy neplatilo Československu reparace, že odsuny byly součástí mezinárodních dohod. Německo se tehdy zavázalo, že nebude stavět nikdy žádné požadavky vůči českým zemím.

Kdyby v roce 1945 Československo odmítlo princip odsunu, bylo by bývalo obviněno z odmítnutí mezinárodních dohod, pro něj s nepředstavitelnými následky. Československá vláda ani plně neaplikovala princip kolektivní viny, který byl součástí mezinárodního principu. Přibližně dvě stě dvacet tisíc Němců, neangažovaných v německé destrukci vůči Čechům, v republice zůstalo. Místo vděčnosti za tuto benevolenci československé vlády, Landsmanschaft neustále útočí proti principu ‚kolektivní viny‘ aplikované československou vládou. Ale ona to kolektivní vina byla, což uznaly i vítězné mocnosti. Vyplývala hlavně z toho, že se velká většina sudetských Němců obrátila proti Československu a jeho demokracii a že se ve velké míře účastnila zrudností proti českému národu během německé okupace. Mnoho relevantních dokumentů bylo zničeno samotnými Němci, což by také bylo možné považovat za součást kolektivní viny. Otázka je, proč Německo nechávalo a vlastně nechává tolik prostoru činnosti a argumentům Landsmanschaftu a jiným organizacím odsunutých? Má být Česká republika vmanipulována do nástroje narušení poválečných mezinárodních dohod a tím k otevření možností revize výsledků 2. světové války? To by byl nesmírně nebezpečný a destruktivní záměr nejen vůči existenci českého státu, ale i pro Evropu, zvláště střední. Masové migrace muslimů do Evropy (jejíž skutečné cíle nejsou jasné), za kterou je do velké míry zodpovědné opět Německo, má potenciál vytvořit konflikty, chaos a tím k této revizi přispět. Je snad toto cílem? Nebezpečí několika vrstevné expanze Německa do střední Evropy a jeho korporátní nedemokratické podnikatelské složky, není možno do budoucna podceňovat.

Na konferenci v Brně nebyl předložen problém, že nejen sudetští Němci, ale i jejich stoupenci často argumentují, že Němci žili v Čechách po staletí, od třináctého století na pozvání českých králů do měst jako řemeslníci. To je sice pravda, ale také je pravda, že

od začátku byli zdrojem konfliktů s českým zakořeněným obyvatelstvem, kterému byla cizí vládyčtivost značné části německého obyvatelstva. Daleko podstatnější však je, že v českém království po třicetileté válce a všech pohromách včetně morů a cholery, zůstalo v království ze tří milionů jen něco mezi třista a pětistý tisíce obyvatel. Samozřejmě, že nejvíce byla postižena města, v nichž se německé obyvatelstvo soustřeďovalo (Češi žili hlavně na venkově jako zemědělci). Další vlna německé imigrace přišla až za Marie Terezie s potřebou levné pracovní síly do zakládaných manufaktur. Jejich přerostlé sebevědomí a pohrdání Čechy, kteří se teprve pokoušeli se sebe setřást nevolnictví a robotu, bylo spjato s politickou situací Rakouska, v němž Němci (bez Uherska) tvořili necelou polovinu říše, ale byli vládnoucím a privilegovaným národem upírajícím do roku 1918 rovnocenná práva a možnosti rozvoje neněmeckým národům. Sudetští Němci se s touto politikou oficiálně i neoficiálně plně ztotožňovali. Sudetským Němcům se po roce 1918 stýskalo po této privilegované nedemokratické pozici a pocitu své falešné superiority. Hitlerovi nedalo moc práce, aby pro své nedemokratické a protičeskoslovenské postoje ve 30. letech získal hodně přes 90% sudetských Němců.

Na tomto pozadí, někdy více někdy méně zřetelném, vznikla konference „Komu patří omluva“, konaná 25. května 2016 v Brně – hlavně jako reakce na nepravdy hlášané sudetoněmeckými organizacemi. Těmto nepravdám je třeba čelit znalostmi a morálními odvážnými postoji, které by měli důsledně přijmout i čeští politici. Je třeba čelit obecnějšímu dlouhodobějšímu trendu dělat z viníků oběti a z obětí viníky. Většina zemí, ze kterých také bylo odsunuto německé obyvatelstvo, má od počátku důsledné postoje, které se Němci neodvažují narušit. Zdá se, že Česká republika byla vybrána jako nejslabší článek, jako země, v níž národní identita Čechů byla od konce 30. let nejvíce narušována a v tomto trendu se dál pokračuje velmi nečestnými prostředky s cíly, které se začínají dost zřetelně rýsovat.

Příspěvky z konference „Komu sluší omluva“ předkládají závažné, málo známé skutečnosti z období těsně po skončení druhé světové války. Polemizují hlavně s nepravdivými názory sudetských Němců. Sborník z této konference by měl být předložen českým politikům, všem sudetoněmeckým organizacím, poslán do škol, do knihoven, přeložen do němčiny.

Když si nebudeme vážit sami sebe a všeho, co pro nás minulé generace za staletí s velkými oběťmi pozitivního udělaly, myslíce na úroveň generací budoucích, když nebudeme ochotni bránit svou identitu a úroveň důkladnými argumenty a rozhodnými postoji, nikdo si nás nebude vážit a budeme terčem neblahých tlaků. I orientace na demokracii předpokládá, že jsme zodpovědní nejen za svou přítomnost, ale i za minulost a budoucnost, zvláště ty pozitivní. Ústupky z této pozice podemílají i naši úctu k sobě. Bohužel, mnozí čeští historikové, podobně jako to dělali mnozí za komunismu, se vyhýbají z oportunních důvodů zkoumání důležitých otázek a problémů a téměř se nezapojují do polemik. Relevantních publikací vzniklých v minulosti není zase tak málo, ale jsou ignorovány jako zdroj nezpochybnitelných informací. Archivy jsou plné nevyužitého materiálu.

Bohužel, nežijeme ve světě, kde demokracie převažuje, kde převažuje respekt velkých a silnějších států k slabším, ve světě, v němž by expanze silnějších na úkor slabších již neexistovala, kde by převažovalo úsilí o spravedlnost. Ani intenzivní komunikace mezi státy se nezdá být zárukou rozvíjení demokracie obecně a nenásilného řešení konfliktů. Vznik národů v novověku je neoddělitelně spjat s demokratizací společností a úsilím o obecný pokrok, včetně mravního, kulturního a sociálního. Objektivistická znalost historie je nezastupitelná pro identifikaci jak sil a idejí, které přispívaly a přispívají k pozitivnímu rozvoji národů a většiny lidí, tak sil a idejí, které považují agresi a expanzi v různých formách na úkor slabších za legitimní prostředek své existence. Proto v ohledu

obranu své důstojné existence, demokratických principů a objektivních pohledů na historii hrají a musí hrát menší národy nezastupitelnou roli. Většinou svým vlastním úsilím dospěly do úrovně, která vyžaduje obecný respekt, je podmínkou k rozvíjení demokracie, je zdrojem zdravého sebevědomí a sebeúcty svých členů. Nenechme toto pozitivní dědictví narušovat nepoctivými tlaky, které jsou v rozporu jak s historickou zkušeností a pravdou, tak s důstojnou existencí českého národa.

Marie Neudorflová

Dopis od spolužáka

z libereckého gymnázia

Narodil jsem se v květnu 1933 v Liberci, kde jsme bydleli až do roku 1938, než nás vyhnali Němci. Měli jsme dvoupokojový byt v tzv. státních domech poblíž nynější Husovy třídy. Otec pracoval jako pošťák, jezdil vlakovou poštou z Liberce na všechny strany. Matka byla v domácnosti. Měl jsem o 4 roky staršího bratra.

Jak to všechno bylo? 23. září 1938 vyhlásil prezident republiky všeobecnou mobilizaci. Otec okamžitě odešel do armády a tak jsme zůstali sami. Krátce nato, 29. září, po zradě našich spojenců Francie a Anglie, byla v Německu uzavřena potupná Mnichovská dohoda o odstoupení Sudet Německu. Ihned po přijetí této dohody nastalo vyhánění Čechů a Židů z pohraničí. K nim se přidali i němečtí antifašisté, kteří se obávali represí. Vyhánění nebylo prováděno na základě žádného oficiálního dokumentu, ale realizováno bylo masově hlavně pod obrovským nátlakem a výhružkami zejména německých ordnerů. Tak se stalo i nám. Přišli 30. září v noci a vydali rozkaz, že do 48 hodin musí všichni opustit státní byty. Matka nám zabalila nejn nutnější věci do ruksácků a nad ránem mě a bratra vedla pěšky na nádraží a poslala nás k sestře otce do Vidic u Kutné Hory. Mně bylo 5 let a bratrovi 9. Když jsme šli po Husově třídě směrem k nemocnici, byl vidět Ještěd a matka nám řekla: „Kluci, dobře se na Ještěd podívejte a vtiskněte si obrázek do paměti. Možná že ho už nikdy v životě nevidíte.“ Bratr i já jsme se rozplakali. Tento moment si budu pamatovat do smrti. Matka nás usadila do vlaku a musela se vrátit, aby zachránila něco z bytu. Cestou k tetě jsme museli 2x přesehat ve vlaku do Kutné Hory a tam ještě na autobus do Vidic. Bratr vše hrdinně zvládl a šťastně nás do bezpečí příbuzných dopravil. Náš příchod je vyděsil a nemohli pochopit, co se v Liberci děje.

Matka měla v Liberci ještě sestru s rodinou. Podařilo se jim sehnat malý náklad'ák od armády a do něj naložili důležité věci a část nábytku z obou bytů a vše přivezli do Vidic do stodoly. Strýc byl místní kovář a měli malé hospodářství.

Po demobilizaci dostal otec místo listonoše ve Velimi u Kolína. Kupodivu se o něj jako o státního zaměstnance postaral stát. Na poště jsme dostali dvě místnosti s WC (bez dalšího příslušenství) a tam jsme celou válku bydleli. Začátky byly těžké. Spolužáci i místní lidé nás brali jako přivandrovalce, ale později vše bylo dobré. Po válce jsme se do Liberce vrátili do stejného bytu a otec do stejné práce.

Celý tento článek píše jako osobní vzpomínku (dokud žiji) pro připomenutí toho, jak se v roce 1938 uskutečnilo vyhnání Čechů z pohraničí naší republiky na základě potupné Mnichovské dohody uzavřené po zradě našich spojenců.

Spolužák, autor dopisu MUDr. Jiří Ryšánek, letos zemřel.

...dolů řekou...

Jizera – jedna z nejčistších řek u nás

Německy Iser, polsky Izera je pravostranným přítokem Labe, do kterého se vlévá v lázních Toušeň. Její tok je dlouhý 164 km a povodí zabírá 2193 km čtverečních. Původní název dali řece snad už staří Keltové – Isiráz, znamená prudký, silný, rychlý, bystrý. Řeka je skutečně taková. Od roku 1297 nese název Gizera, odtud později Jizera. Pramení v Jizerských horách – ty, mimochodem, převzaly její jméno.

Prameny najdete pod druhou nejvyšší horou Jizerek – Smrkem (1124 m n.m.) na hranici s Polskem, kde se také nachází vůbec nejvyšší hora tohoto horského systému – o tři metry vyšší Vysoká Kopa. Má dva prameny – oba v oblasti Velké Jizerské louky a romanticky meandruje národní přírodní rezervaci Rašeliniště Jizery. O tom, který z obou pramenů má být považován za pravý se vedly dlouhé spory, trvaly někdy od r. 1537 do roku 1845. Spory souvisely s otázkou česko – polské státní hranice, dnes je určena průsekem mezi oběma prameny. Po pravdě řečeno, dostanete-li se sem, nikdy vlastně nevíte, jestli jste doma nebo v Polsku. Terén Velké Jizerské louky je daleko schůdnější v zimě, kdy je spoután mrazem a sněhem, tvořícím jednolitou pokrývku a přirozené mosty nad meandrující vodou, takže na lyžích můžete jet rovnou. V létě se naopak trmácíte mezi vodou nasáklými močály, všude to bublá, břehy řeky se všelijak krouť, písek zlatě září a blýská se, tu a tam osmělý strom nebo trs kleče – takhle nějak to vypadá v subarktických oblastech Kanady.

Myslím, že u nás není mnoho tak osamělých a romantických míst. Je to království ticha a všudypřítomné vody, je známo, že Jizerka je uváděna mezi „rezervacemi tmy“. Řeka pak pokračuje po samých hranicích Krkonošského národního parku, pokračuje do Podkrkonoší a Pojizeří, na Malé Skále překračuje Ještědsko – kozákovský hřeben. Tady všude má bystrinný charakter, teprve od Turnova dolů po proudu se uklidňuje, ale i tady překonává úseky s větším spádem.

V údolí Jizery se zachovaly – sice člověkem ovlivněné, ale z větší části původní – ekosystémy, vytvářející tzv. kulturní krajinu. Na horním toku řeky převládají jehličnaté a hlavně smrkové lesy (z původních smíšených porostů moc nezbylo), ve středním a dolním toku mají převahu nížinné louky, dnes často přeměněné na úrodná pole. V relativně nedotčené přírodě je možno spatřit ledňáčka, konipasa i volavky, ve městech také labutě a kachny.

Jizera a její přítoky utvářejí krajinu – z nejdůležitějších přítoků jmenuji alespoň Mumlavu (známý vodopád!), Jizerku, v Turnově Stebenku, dál Libuňku a Žehrovku z levé strany a druhou Jizerku, Vazovecký potok, Mohelku, Zábrdku a Bělou ze strany pravé.

Zajímavý je stejný název dvou přítoků Jizery, totiž Jizerka. Jedna pramení v Krkonoších, druhá v Jizerských horách.

Přes průmysl, který se časem usídlil a prosperuje v údolí Jizery, je voda v řece poměrně čistá, patří k nejčistším řekám u nás vůbec. Hlavně na horním toku je to voda pstruhová a tvoří zdroje pitné vody – úpravný jsou v Benátkách nad Jizerou a Sojovicích. Nedaleko soutoku s Labem leží Kárané, které je zdrojem pitné vody pro Prahu.

Řeku využívají vodáci, od ústí Kamenice je v podstatě splavná pro sportovní lodě celý rok. Celý rok je také velmi studená (když se 15. dubna hned na prvních metrech plavby „uděláte“ - aj, aj, aj – stojí to za to).

Řeka tvoří páteř turisticky velmi atraktivní krajiny. Protéká Jabloncem nad Jizerou, Semilami, Železným Brodem, Turnovem a v dolním toku Mnichovými Hradištěm, Bakovem, Mladou Boleslaví a Benátkami. Není odtud daleko do pískovcových skalních měst (jsme v druhohorní severočeské křídové tabuli) – Drábovny, Besedických, Klokočských a Betlémských skal, najdete zde i památky na generace těch, kteří tu žili před námi.

Takže můžete navštívit zbytky hradu Nístějka (u Vysokého n. Jiz.), který kdysi střežil dopravní stezku, zříceninu hradu Zbirohy, Suché skály a na protějším břehu řeky Pantheon, častou zastávkou bývá hospoda „U zrcadlové kozy“, Dlaskův statek v Dolánkách s muzeem lidové architektury, zámek Hrubý Rohozec, muzeum (drahé kameny, obraz Mikoláše Alše „Sasíci pod Hrubou skálou“) a obnovenou synagogu v Turnově, hrady Valečov a Hrubou Skálu (a to už jste v lezeckém ráji – Skaláku), zátopové „písečáky“ u Svijan, kde se serfuje a plachtí (a to nemluví o pivovaru!), hrady Zvířetice a Michalovice, zážitkem je i pochod Riegrovou a Palackého stezkou.

Samozřejmě, že to není všechno – v rámci jednoho článku nelze upozornit na všechnu tu krásu, se kterou se zde můžete setkat. Existují však odborné průvodce turistické i vodácké, takže se máme kde poučit.

Takže – pozdravujte tam!

Jarina Žitná

Zprávy z jednot a žup

Bratr Jan Přidal

Po roce a třech dnech od úmrtí bratra Jana Přidala se ve Vřesovicích u Prostějova dne 3. září 2016 opět sešel velký počet jeho někdejších sokolských přátel, příznivců, ale i obecních, okresních, ba i vyšších veřejných činitelů, aby sledovali slavnostní program spojený s odhalením pamětní desky právě jeho osobnosti. Od 14:00 byla sloužena mše svatá v Chrámu Páně sv. Petra a Pavla ve Vřesovicích, poté se všichni odebrali na přilehlý hřbitov k položení kytic na hrob bratra Jana Přidala.

Narodil se 1.května 1921 v zemědělské rodině ve Vřesovicích u Prostějova. Po vzoru otce již od malička cvičil v místním Sokole a jako dorostenec se stal náčelníkem jednoty. Po okupaci se zapojil do odbojové skupiny Jindra. Stejně jako jeho bratři Karel, Antonín a Josef byl zatčen, vyslýchán v Kaunicových kolejích v Brně a nakonec v únoru 1945 byl převezen do koncentračního tábora Flossenburgu, kde prodělal těžký infekční skvrnitý tyfus. Po návratu domů začal pracovat se svým otcem při hospodářství. V padesátých letech byl označen za kulaka, byla mu zakázána veřejná činnost, později se stal mechanizátorem a kombajnistou v JZD.

V roce 1968 se zapojil do obnovení Sokola na Prostějovsku, což se zdařilo až po listopadu 1989. Stal se starostou jednoty a župy Prostějovské po několik období, jedno funkční období byl i v předsednictvu ČOS. Pravidelně cvičil na všech sokolských sletech.

Jako člen výboru ČOS inicioval vybudování pamětní desky zahynulým sokolům v Tyršově domě, což také výrazným způsobem finančně podpořil. Byl také literárně činný. Zpracoval „Sokolský odboj na Moravě 1939 – 1945“ (2012), již dříve se podílel na „Kronika Vřesovic“ (2006) a „Konec selského stavu na Olomoucku“ (2009). Dále byl autorem básnických sbírek „Můj domov“ (2003), „Sokolské sonety“ (2007), „Podzimní svit“ (2008), „Cesta životem“ (2011) a „Psáno srdcem“ (2013).

Po patnácté hodině se návštěvníci slavnosti v čele s krojovanými sokoly nesoucími sokolské historické prapory dostali k vřesovické sokolovně, Hlavní část programu uváděl starosta Sokolské župy Prostějovské bratr Svatopluk Tesárek. Vyslechli jsme si krátký životopis bratra Jana Přídala, zahrnující jeho sokolskou, odbojovou i pracovní

činnost, během níž mu bylo překonávat bezpočet překážek. Jeho pravnučky zarecitovaly něco z jeho veršů, mladí sokolici v historických žakovských krojích přidali nacvičenou písničku a domácí sokolové i s těmi z okolí zapěli jednu z vlasteneckých sokolských písní a státní hymnu. Pamětní desku odhalil starosta místní sokolské jednoty bratr Martin Ondroušek. Tu pak posvětil i místní kněz. Vše bylo řádně secvičeno, fungovala reprodukcční technika, přálo počasí a nedošlo k žádným rušivým událostem. Bratr župní starosta Tesárek poděkoval všem, kteří se podíleli na vytvoření obsahu a podoby pamětní desky a na financování jejího zhotovení. Za hojnou účast a zájem o sokolský odkaz bratra Jana Přídala poděkovaly dvě jeho přítomné dcery.

Na závěr byli účastníci slavnosti vyzváni, aby se přemístili do sálu sokolovny, kde pro ně bylo připraveno občerstvení. Bratr Tesárek připomenul, že tentokrát by slavnost měla být oslavou života, takže by závěrečné posezení mělo proběhnout v radostném sokolském ovzduší. Tak se i stalo. Opět došlo na zpěv, k němuž si jeden účastník vzal do ruky i mikrofon. Připravené občerstvení předčilo očekávání a víc než odpovídalo významu celé akce. Přespolní odjížděli s pocitem, že vřesovický a okolní Sokol žijí naplno a že to bude patrně i zásluhou jejich významného předchůdce, od něhož bylo co přejímat.

Z příspěvků br. Jaroslava Skopala, Sokol Přerov a br. Zdeňka Hlobila, Sokol Veselí n. Mor.

Vzpomínka na bratra a krajana Jiřího Nováčka.

V pátek 12.8.2016 jsme se na Vídeňském ústředním hřbitově rozloučili s naším čestným župním starostou, dlouholetým členem výboru Sokol Vídeň III/IX a členem Českého srdce odbor III/XI, bratrem Dipl.Ing. Jiřím Nováčkem.

Bratr Jiří se narodil v roce 1927 ve Vídni a zde také maturoval na českém gymnáziu.

Svoje vysokoškolská studia absolvoval v Praze a ve Vídni. Po ukončení studií pracoval u firmy Siemens.

Od svého mládí byl členem Sokola, později Českého srdce, JSM a Akademického spolku. Ve vídeňském Sokole působil kromě jiných funkcí dlouhá léta jako starosta Sokolské župy rakouské, o jejíž rozšíření se zasloužil opětovným připojením jednot Sokol Vídeň I/V a Sokol Vídeň X k župě. Několikrát úspěšně organizoval Sokolská setkání v Oetzu a podílel se i na přípravě Sokolských sletů. Velikou zásluhou bratra Jiřího bylo, že ve spolupráci s župním místostarostou bratrem Dipl.Ing. Arch. Jiřím Líznerem se mu v 90. letech podařilo převést pozemek se starou tělocvičnou v Angeligasse, která byla majetkem ČOS, do vlastnictví Vídeňské župy a vystavět zde novou moderní sokolovnu.

V roce 2006, spolu s jinými významnými osobnostmi, které přispívají svojí systematickou činností k dobrému jménu České republiky v zahraničí, bratr Jiří obdržel od Českého ministerstva zahraničí cenu Jana Masaryka „Gratias Agit“ a od ČOS jedno z nejvyšších vyznamenání - stříbrnou medaili za zásluhy. Již několik let předtím byl Ústředím čs. Sokolstva v zahraničí vyznamenán zlatou medailí.

I po předání funkce župního starosty svému nástupci se bratr Jiří zúčastnil všech aktivit ve výboru Sokola Vídeň III/XI a v Českém srdci a byl vždy ochoten nám přispět dobrou radou a rozdělit se s námi o své bohaté zkušenosti.

V poslední době jsme jeho přítomnost postrádali, protože vzhledem k nemoci už k nám nemohl přijít.

Bratra Jiřího budeme postrádat i nadále a jsme mu vděční za vše, co nejenom pro naši jednotu, ale i pro celý Sokol a České srdce vykonal.

Členové a výbor

Sokolská jednota Vídeň III/XI a České srdce, odbor III/XI

Vzpomíná i župa Slovácká

S bratrem Jiřím Nováčkem jsme poprvé sešli 7. ledna 1990 při polistopadovém obnovujícím sjezdu Sokola v Praze a pak v Brně, kdy jsme ho pozvali na znovuodhalení sochy T.G. Masaryka 7. března 1990 v Hodoníně, kterého se zúčastnil i prezident Václav Havel. Ve večerních hodinách na setkání ve Bzenci u Kumpánů byl položen pevný základ obnovy Sokola v našem regionu za účasti i tehdejšího vzdělavatele ČOS doc. Borise Uhra. Spolu s br. prof. Antonínem Pšurným jsme domluvili s br. J. Nováčkem zájezd sokolů na předsetlové župní cvičení ve Vídni, které se konalo 24.6.1990. Další setkání následovalo v červenci 1990 během VII. sletu zahraničního Sokola v Paříži 8.7. a na následném červencovém posletovém setkání v Praze.

Pak následovaly další návštěvy při aktivitách župy Vídeňské, sletu župy Rakouské 5.6.1994 ve Vídni, při otevření sokolovny ve Vídni X. 18.6.2000, na župních plesech a při pravidelných akcích rakouských, švýcarských a německých sokolů v rakouském Oetzu. Bratr Nováček navštívil vůbec první župní slet obnoveného Sokola v roce 1992 ve Veselí nad Moravou v rámci 100. výročí ustavení župy Komenského, župní slet 1994 a také další veřejná cvičení v župě. Neopomněl se zúčastnit setkání v rámci zahajování cvičebního roku na Buchlově, v Buchlovicích a při všech oslavách výročí jednot župy Komenského v Kyjově, Bzenci, Uherském Hradišti nebo Veselí nad Moravou.

Bratr Jiří Nováček výrazným způsobem přispěl při obnovování sokolských jednot v župě Komenského a Slovácké. V současné době v těchto aktivitách pokračuje i župa Rakouská zásluhou bratra Dr. Thomase Frey-Matery a také Mariana Miříčky při společných nácvičích sletových skladeb, župních vystoupeních a také při vzájemných volejbalových utkáních.

Zdeněk Hlobil, Sokol Veselí n. Mor.

Čest památce bratra Jiřího Jordána

Bratr Jordán byl členem předsednictva župy od roku 1999. V roce 2003 byl zvolen starostou. Svoji činností

v Sokole zanechal velmi zřetelné stopy. Ať už ve funkci starosty jednoty Lucern, nebo později v předsednictvu švýcarského Sokola.

Jiří byl vynikající komunikátor, oplývající nevyčerpatelným zdrojem nápadů, jejichž realizace nebyla vždy jednoduchá. Dokázal ale být i motivátorem, což nám naší práci mnohdy usnadňovalo. Za zmínku zde stojí

projekty jako Almanach jednoty Lucern, volejbalový turnaj téže jednoty, jeho podíl na vypracování organizačního řádu nově vzniklé ZOS, podnět k založení internetové stránky švýcarského Sokola, organizační příprava sletů 2006 a 2012, oslava 40. let exilu v roce 2008, příprava sokolských setkání v Oetzu. Zasloužil se též o získání povolení rakouských úřadů k stanování na sokolské louce v Oetzu. Jednání bylo velmi obtížné, protože se louka nachází v chráněné oblasti. Nutno dodat, že Jiří dokázal všechny tyto aktivity velice pěkně fotograficky dokumentovat. Neváhal také převzít úlohu kuchaře na dětském táboře, když Boženka měla o kuchaře nouzi. I tuto úlohu zvládnul bravurně.

Bohužel se od léta 2012 začalo zhoršovat jeho zdraví. To jej vedlo k rozhodnutí odstoupit z funkce starosty župy, což se v dubnu 2013 skutečně stalo. S těžkým srdcem jsme jeho rozhodnutí vzali na vědomí.

Jiří se i nadále zúčastňoval sokolského života. Jeho zájem o činnost župy neopadl ani po jeho odstoupení z funkce. Zásoboval nás svými postřehy či návrhy, jezdil na župní schůze, navštěvoval cvičební neděle a přijel i na Bürserberg, aby spolu s ostatními účastníky jarního tyčkování prožil prodloužený víkend.

Česká obec sokolská ocenila v loňském roce jeho obětavou práci pro zahraniční Sokol a hlavně jeho činnost v župě Švýcarské udělením zlaté medaile za mimořádné zásluhy.

Petr Chour, starosta župy Švýcarské (převzato z webových stránek župy Švýcarské)

Ted' něco veselejšího –

Tak co, kolik milionů jste vydělali?

Jistě vás budou zajímat správně odpovědi v „milionářské“ soutěži !

1) b - 18 let	8) a - obilniny
2) a - Sultán a Tyrk	9) c - Atlantida
3) c - severní Morava	10) b - byliny
4) b - Sydney	11) b - 4 roky
5) b - z Evropy	12) d - o zarostlém
6) b - Elvis Presley	13) d - curling
7) c - Slavníkovci	14) c - lety na lyžích
15) d - studánek	

Doufám, že jste se alespoň dobře bavili, když už vám ty získané miliony nikdo nedá!!

Jarina Žitná

Závěrečné slovo

Co to vlastně je ten Sokol?

Je 28. září odpoledne – státní svátek. Říjnové číslo časopisu je v podstatě hotové – a ještě mi zbývá spousta materiálu, zajímavého, současného – ale do nekonečně nelze zvětšovat počet stránek. Dostala jsem několik důležitých zpráv z jednot – zpráv, které nejen mapují sokolskou činnost po vlastech českých, ale především zpráv inspirativních, které poskytují náměty a příklady úspěšné činnosti. Omlouvám se autorům ze Sokola Jalůvčí, z Uherského Brodu, paní Hutarové, vynechávám i zajímavou zprávu o devadesátém výročí postavení a otevření sokolovny tady u nás (říká se tu „za kopcem“ a tím se rozumí Ještěd) v naší župě. Všechny tyto příspěvky najdou své místo v příštím čísle časopisu – tedy v listopadu.

Nedostatek místa je způsoben zařazením dvou poměrně dlouhých, ale rozhodně důležitých statí, které pro jejich závažnost nejde krátit, ztratily by svůj smysl i logiku. Je to článek o podílu Sokola na vzniku republiky a především článek o národnostních menšinách a jejich problematice, ze kterého jsem stejně použila pouze závěrečnou část, která se týká česko – sudetského problému konkrétně. Nevím, proč právě u nás je tento problém stále živý a ožehavý – lépe řečeno, je živý a ožehavý pro skupinu lidí, kteří si neuvědomují – nebo uvědomují?? – závažnost téhle tematiky. Skutečnost poválečného odsunu je nutno považovat za fakt, který byl výsledkem druhé světové války, rozhodnutím vítězných Spojenců a vztahy s našimi odvěkými sousedy budovat na současnosti, řešení dnešních závažných problémů a snaze o spolupráci. Ti z nás, kteří to chápou jinak, vrací se jednostranně k domnělým křivdám a sypou si „popel na hlavu“ nejsou v právu a už by konečně měli v posuzování událostí, které nelze změnit, používat zdravý rozum. Víc se už o tom nedá mluvit, ale radila bych čtenářům dobře si přečíst uvedené sdělení mého spolužáka Jirky Ryšánka – je bez komentáře a nemíním se k tomu na stránkách Souzvuků dále vracet!

Končí letošní krásné a teplé září, v říjnu nás čeká nejen obvyklá celoroční práce, ale také významné výročí vzniku republiky – vše, co pro připomenutí této události uděláte a zorganizujete pro děti i dospělé, bude přínosem k poznání, že máme být na co hrdí a že dnešní občané a především sokolové se nesmí nechat svými předky zahanbit!

Při prohlížení svých písemností jsem našla zápis příhody, kterou jsem už možná kdysi zveřejnila, ale kterou stojí za to zopakovat!

Je to odpověď jedné sestry z Detroitu přítelkyni – Italce, na otázku, co to vlastně ten Sokol je! „*Sokol, to je vlastně jako náboženství bez Pána Boha. Sokolové však kladou na piedestal lidskou poctivost, lásku, odvahu stát za svým přesvědčením a tolerancí!*“ To není málo. Kromě toho, budeme – li skutečně v souladu s těmito prioritami, přiblížíme se k Bohu, ať už fiktivnímu nebo skutečnému více, než si myslíme. Italka nad vysvětlením chvíli přemýšlela a pak řekla: „Tak to já chci taky!“ Ta odpověď je asi příznačná pro člověka, který si váží sama sebe a uvědomuje si podstatu a požadavky svého lidství!

Víra v ideály je jedna věc, druhá je snaha o jejich uskutečňování a použití v dnešní praxi. Co to znamená, to si musí přebrat, rozhodnout a uvědomit každý z nás sám!

Hodně síly – budeme ji potřebovat!

Jarina Žitná

